

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi ára ..... 24 korona.
Félévi ára ..... 12 korona.

VIDÉKEN:

Évi ára ..... 26 korona.
Félévi ára ..... 13 k. 40 f.

ELŐFIZETÉSEK:

Összesítés postáért egyenként 20 fillér.
Másadik kötetkezéskor 10 fillér.

Spórtól postáért 6 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐMUNKÁSKÖZÖSSÉG
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, január 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Magyar pénzügyintézet román kézben.
- Új terv a színház-épülettel.
- A milliomos szegény rokona.
- Letartóztatott nagykereskedő.
- A jég
- Haverda Mária öröksége.
- Aiadár rendező lesz.
- Akiket a pálinka öl meg.
- Béke a vármegyeyel tisztviselők között.
- Tarkaságok.

**Magyar bankfiókból —
román bankfiók.**

Arad, január 3.

Amialatt a kivilágított ablakok mögött, késő éjszakákban készülő mérlegek is az érdeklődés közepébe tolják a pénzügyintézeteket, egy kicsinek látszó, de szokatlan volta miatt föltétlenül nevezetes pénzügyi esemény vonhatja magára a közönség figyelmét.

Mindössze annyi az egész, hogy a Gyulavidéki Takarékpénztár bojosje-női fiókját átadta az aradi Viktória takaré- és hitelintézetnek. Tehát egy magyar bankfiókból román bankfiók lett. Magyarországon a pénzügyintézeti alapítások, átvedlések, fiókszervezések és affiliációk tulontul nagyszámúak és elég sokfélék, tudunkkal azonban erre még nem volt eset. A román bankok eddig se jelentettek különálló, elzárkózott szervezetet a hazai pénzügyvilágban; és nemcsak az üzleti összeköttetést fogadták szívesen a magyar bankokkal, hanem, például

maga a Viktória a magyar pénzügyintézetek erkölcsi testületének tagjai közé is lépett. Mégis a közvélemény annyira élénken szokott foglalkozni az ugynevezett nemzetiségi pénzügyintézetek gazdasági, kulturális, sőt politikai jelentőségével, hogy ez a mozzanat sok pertraktálásra fog alkalmat adni, s nincs kizárva, hogy a Gyulavidéki Takarékpénztár szemrehányást is fog kapni, hogy a pénzügyintézetnek egy kisebb, de azért elég jelentős állomása van nemzetiségi tőkének átengedte.

A szemrehányás pedig aligha lesz jogosult. Az üzlet rideg természete, amely nem veheti figyelembe az ideális nézőpontokat, amely tulteszi magát a barátság a rokonszenv, sőt az ennél magasabb erkölcsi tekintetek, itt is csak a számításokban érvényesült. A gyulai takarékpénztár bizonyára megkapta a maga kárpótlását az átengedett forgalomért, a román bank pedig valószínűleg tudja, hogy miért adta meg ezt a kárpótlást és ezen tul minden mellékes, vagy legalább is másodrendű. Az olcsóbb, vagy könnyebben megkapható pénzt elfogadni a nemzetiségi tőkéből már nem hazafiatlanság és viszont a nemzetiségi bank se kívánhatja meg a faji összetartozandóság érzésétől, hogy drágább kamatot fizessen, mint a másikat a magyar banknak adna, vagy pedig olcsóbb betétkamatlábbal elégedjék meg. Végső eredményében tehát, különösen az üzletfelek értelmiségének és számolni tudásának fejlődésével, ez nem lesz nemzeti prob-

léma, hanem pusztán a konkurencia kérdése.

Ma azonban a bank és bankfiók, különösen kisebb vidéki helyen, nem csupán boltot jelent, hanem társadalmi hatalmat is, amelyet könnyen használhatnak ki és bizonyára ki is fognak használni a politikai küzdelemben. Emiatt a magyarság szempontjából a legnagyobb objektivitás mellett is nem lehet pusztán konstatálni a Viktória nagy agilitását, amely rövid idő alatt rohamos, gyorsasággal szaporítja vidéki exozituráit, s ma már Aradmegyében a negyedik fióknál tart. A szabad versenynek, az üzlet szabadságának nem lehet gátat vetni, de mindenesetre óhajtandó, hogy a vidék kisebb középpontjain a magyar tőkét, — talán helyesebben szólva: magyar tőke-érdekeltséget képviselő pénzügyintézetek és bankfiók szintén erősítsenek és ahol kell, létesüljenek, hogy ezáltal a kellő verseny a nemzetiségi bank és fiók működését is egyedül az üzleti keretek közé szorítsa. Ahol a hitelmegvonással senkit se lehet nyomni, mert a hitelt kellő biztosíték mellett a magyar takaréki is megadja, viszont a hitelnyújtással a nemzetiségi bank se jutalmazhat, mert azt a maga tőkéjének biztonsága érdekében csak ott nyújthatja, ahol másik bank is megadná — ott a nemzetiségi bank a politikai küzdelemben mindenesetre kevésbé erős és kevésbé veszedelmes fegyver. Ebben a gondolkodásban, elmélkedésben érdemes aradmegyei eset-

A méltóságos kisasszony elkésett.

Írta: Vértessy Gyula.

Az őszi tárlatra meg akarta a képet festeni, hát a nyár rekkenő napjait is a fővárosban töltötte a fiatal festő. Ismerte a maga természetét és tudta, hogy ha most abbahagyja ezt a nagyobb kompozícióját, hát ott, ahová megy, bárhová is megy, nem fogja folytatni; mert megejtik majd a lelkét az új benyomások s azok hatása alatt új dolgokba kezd majd. Elhatározta, hogy itthon marad a nyáron és dolgozik. Mert a képnek kész kell lenni ősze.

Az édes anyjának is megígérte, aki mindig korholta, hogy miért felel a tehetségét holmi apró dolgokra, holott nagy dolgot is tudna alkotni.

— Édes fiam, mindig csak aféle apróságokkal töltöd az időt. Hiszen jól van, elbízsem, hogy azokat is szépen elkészíted, de elvégre nem lehet ambíció, hogy mindig ilyeneket csinálj; megrendelésre, pénzért...

— Csak ne bánts! anyáskám ezeket a képecskéket. Ezek hoznak kalácsot az asztalunkra.

— Inkább ennék én addig csak kenyeret, míg te elkészülnél egy nagy képpel. De azt hiszem, akkor életem végéig azt eszhetek.

— Majd ha egy kicsit megerősödök, jobban nekilátok a komoly művészetnek. Lásd,

most arra is kell idő, hogy élvezzem az életet.

— Szép élvezet! Futkosni a szoknyák után, meg kávéházakban, kocsimákban lopni a napot s csak akkor összerakni hamarosan egy képet, mikor kifogyott a pénz. Nem okos élet ez édes fiam.

— Az élet, anyáskám, egyáltalában nem okos dolog. De néha szép. Különösen, ha fiatal és egészséges az ember.

— Meg kellene házasodnod. A házasság, a jó feleség, a családi otthon az hiányzik neked. Azt én nem pótolhatom. Ahoz nem elég az édesanya, ahoz feleség kell, hogy az ilyen csavargó bohémeket otthon tartsa és munkára szoktassa, ambicionálja.

— Erre magam is gondolok néha. De hol az a leány, akit érdemes lenne elvenni? Mily helyt megtalálom, bizony isten elveszem.

— Dehogy veszed! Azt is bolondítod majd, mint a többi. Hanem megállj csak, megver az isten. Találsz majd egyre, aki téged fog bolondítani, aki téged fog ugratni, úgy ahogy most te a többieket ugratod.

— És hamarosan beteljesedett a jóslás. Rátalált valakire, aki a nyár elején, mikor elutazott a Tátrába, azt mondta neki:

— Amiket maga eddig csinált, az nem művészet. Az csak olyan mesterember-munka. Mutassa meg, hogy művész. Csináljon valami

szép, nagy dolgot. Akkor diskurálhatunk a mi dolgunkról. Aki iránt én érdeklődöm, annak valakinek kell lennie.

Ekkor tette fel magában, hogy megfesti régóta tervezett, nagyobb kompozíciójú képét. És ekkor ígérte meg az anyjának is, hogy ősze ki fog állítani egy nagy képet.

— Adná az isten, de nem hiszem, — bizalmatlankodott az öreg asszony.

Csak akkor kezdett reménykedni, mikor látta, hogy a kép csakugyan készül.

Eleintén ugyan lassan ment a munka. Hanem a sértett önérzet, mindig újból felvettette vele az esetet.

— Nohát megmutatom neki, hogy valaki vagyok! Csak ezért dolgozom. Nem mintha szeretném s ezzel akarnám őt megnyerni magamnak. Nem is szeretem. Elvégre egy olyan teremtetést csak nem érdemes szeretni, aki ha feleségem lenne is, nem szerelemből jönne hozzám, de hogy büszkélkedhesen vele, hogy ő a híres piktör felesége. Nem, nem szeretem.

Perse, hiába tiltakozik ellene! Vére minden cseppje, minden érzése ellene mond. Akár-hogy küzd is ez ellen a szerelem ellen, benne van az a lelkében s teste minden atómjában ég olthatatlanul.

— Talán te is szeretsz? — kérdezi sokszor önmagától a fiatal férfi hánykolóva ágyán, — s maga előtt látva azt a büszke, hi-

ben csupán egy vigasztaló momentumot találhatnak még a szovinizmus legvérmesebb hirdetői is; azt, hogy a kis magyar takarékpénztár olyan román pénzügyi gyomrába jutott, amely ellen eddig még nem merült föl panasz, hogy a magyarságot politikailag erőszakosan visszaszorítani akarná.

Magyar pénzügyi román kézben.

— A Viktória terjeszkedése Arad megyében. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

Az aradi Viktória takarékpénztár, amely az utóbbi években bámulatos lendületet kapott, Arad megye nagyobb községeiben mind sűrűbben alakít fiókot. Borosjenőn tudvalevőleg nem régen alakult meg a Lunca nevű román pénzügyi intézet, amely a Viktória borosjenői érdekeltségével igyekezett felvenni a versenyt. A borosjenői és környékbeli románság ugyanis állandó összeköttetésben van a Viktóriával, amelynek képviselői rendszerint a községbeli román papok és tanítók. A jó forgalom arra indította a tíz évvel ezelőtt megalakult Gyulavidéki Takarékpénztárat, hogy Borosjenőn is fiókot létesítsen. Ez a fiókalapítás egy évvel ezelőtt történt meg. A gyulavidéki pénzügyi érdekeltsége Méró Samu dr. borosjenői ügyvéd házában helyezkedett el és Méró dr. meg Orbán Imre gyulai banktisztviselő vezették a fiók ügyeit.

Az üzletmenet azonban nem elégitette ki a főintézetet. Ugyanis rendkívül nehézkes volt az ügyek lebonyolítása, mert a borosjenői fióknak nem volt önálló rendelkezési joga. A leszámítolandó váltók fölött csak az anyaintézet dönthetett. Gyulán nem igen ismerték a borosjenői és környékbeli hitelkérők anyagi viszonyait a legtöbb esetben elutasították a feleket kölcsönt ugyyszólván csak ingatlan betáblázásával nyújtottak s épen ezért nem érték el azt az eredményt, amelyre a fiók megnyitásakor számítottak.

Ilyen körülmények között önként kínálkozott az, hogy a magyar pénzügyi a jobb forgalma Luncaival egyesüljön. A Lunca vezető-

sége ugyanis szintén keveselte azt a forgalmat, amit el tudott érni a pénzügyi. Tárgyalások indultak meg tehát az aradi Viktória takarékpénztárral, hogy a Lunca és a Gyulavidéki Takarékpénztár borosjenői fiókját átvegye. A tárgyalások nemrég fejeződtek be és már tegnapelőtt át is vette a Viktória a magyar és román kis intézet összes ügyeit. A Viktória ötvennyolcezer koronáért megvásárolta Méró dr. házat és abban nyitotta meg fiókját, átvéve a Gyulavidéki fiókjának négyszázezer koronás kintlevőségét. Orbán Imre, a fiók főkönyvelője visszamegy Gyulára, mert a román fiókintézetet Halmagian, a Lunca eddigi intézője fogja vezetni.

Uj terv a színház-épülettel

— Háromemeletes bérpalota. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Báró Bohus testvérek az Aczéi Péter utca és Zrinyi-utca sarkán álló bérházukat lerombolni készülnek és a telken három emeletes bérpalota építését határozták el. Minthogy a városi építészeti szabályrendelet 90 § a szerint 15 méternél magasabb épületet csak 10 méternél szélesebb utcában szabad emelni a bérpalota a napokban adja be a városhoz a szélesebb utca vonal kijelölését kérő folyamodását, amelyet az építészeti bizottság tárgyalása után a törvényhatósági bizottság elé terjeszt a tanács, mert az új utca vonal kijelölése után a mostani Bohus-ház egy része utca területté válik, amelyet a városnak meg kell szereznie. Az erre hivatott fórumok bizonyára nem fognak akadályt gördíteni az építkezés elé, már csak azért sem, mert az új palota révén egész sereg új üzlethelyiség nyílik meg és ez a forgalmi és kereskedelmi szempontokon kívül a város pénztárának is jövedelem szaporodást jelent. Az építkezés által ugyanis az Aradi Elő Takarékpénztár hátsóak Zrinyi-utcaira eső frontján is több üzlethelyiség számára nyílik alkalom és az egész városrész külső képét át fogja alakítani.

Ezzel a felvetődött tervvel szemben egy másik város rendezési gondolat is megemlékezésre került, amely messze hatáson akciót jelentene és csak úgy lenne megvalósítható, ha az új színház építésének kérdése már pozitív ala-

kot öltött volna. Elmondjuk, mert életrevalónak, érdekesnek és megvalósítása esetén szépek mutatkoznék. A gondolat magva az, hogy a városnak kellene megszereznie a mostani Bohus házat és a mellette álló Lustig házat. Mindkettőt kisajátítva lebontatná a város és ez által helyükön egy hatalmas teret nyerne, amelyet azonban nem építene be, hanem ezzel lehetővé tenné a mai színház épület nagyarányú átalakítását. Ugyanis, ha a színház épületet a mai nézőtér szélességében átvágnák és így egy hatalmas passzázst teremtenének, ez a bérház akkora béremelkedését jelentené, hogy hozzávetőleges számítással is alapját képezhetné az új színház építési költségei amortizációjának.

Minthogy azonban Arad város közgyűlése sohasem törekedett arra, hogy városrendezési szempontból ingatlanokat szerezzen meg és még csak kisajátítási alap megteremtésével sem foglalkozott, természetesen ezeket az említett műveleteket is kölcsönpénzből lehetne csak végrehajtani és a mai pénzdrágság mellett senkisémm tanácsolhatja a városnak, hogy több milliós kiadásokba bocsájtkozzék.

Nem lesz választás a végvári kerületben. Temesvári híradás alapján megírtuk, hogy a végvári kerületben új választásra készülnek, mert Orosdy Fülöp bárót, a jelenlegi képviselőt főrendiházi taggá nevezi ki a király. Most azt jelentik Temesvárról, hogy Orosdy báró nem szándékozik lemondani a végvári mandátumáról, mert ha meg is kapja a főrendiházi tagsági jogot, azért megmaradhat tovább is országgyűlési képviselőnek.

Katonai engedmények. Bécsből jelentik: Auffenberg Móric közös hadügyminiszter az itt elterjedt hírek szerint tegnapi audienciáján utasítást kapott a királytól a kilences bizottság programjának végrehajtására. Az utasítás következtében a címer és jelvénykérdés rendezéséről és a kilences bizottság programjának megvalósításáról postjairól legközelebb törvényjavaslat készül, amely rekompensációja lesz a véderőjavaslat szertelen követeléseinek.

Aehrenthal bukása. Bécsből jelentik: Itteni mérvédő körökben minden cáfolattal szemben Aehrenthal közös külügyminiszter bukását befejezett ténynek tartják. Aehrenthal gróf állását a tavasz folyamán feltétlenül kénytelen lesz elhagyni.

deg, de csodaszép arcu szép leányt, akit lázas képzeletben és édes álmaiban a világért sem lát olyan hidegnek, amint az az életben. Csókjairól álmodik és kipirult arcát látja maga előtt és bizva, remélve kérde ilyenkor:

— Talán te is szeretsz?

Pista, hogy nem felel rá senki. Amint hogy akkor se felel rá az, akinek felelnie kellett volna, mikor szemlől-szembe álltak.

Mert egyszer kérdezte Feleletet nem kapott, hanem a leány gunyosan a szemébe kacagott.

Még jó, hogy az sokszor eszébe jut a legénynek, amit a leány akkor mondott. Ez legább mindig lehűti az utána való vágyakozását.

— Azért, hogy szívesen eljárunk egy boszont valakivel, azért még ettől nagyon távol áll a szerelem. Magával szerettem elbeszélgetni, mert nem unta'ott, mint a többiek: szerettem magával táncolni, mert elég jól táncolt, azt se bántam, ha elkísért az utcán, mert jó ezabónál csináltatta a ruháit, — de arra, hogy szeressen, arra igazán nem gondoltam. Most gondolok rá először. És nevetségesnek találom. Hogy én magát szeressem? Nem találja maga egy kissé furcsának? Én és maga!...

Mintha csak azt mondta volna: Én: de renessei és berlendi Berlendi Agata, méltóságos Berlendi Tibor udvari tanácsos és császári kamarás leánya; én: a lyoni Sacre coeur-ök nél nevelkedett méltóságos kisasszony, akinek

félmillió a hozománya, nem koronákban, de forintokban — én, én és maga: Nagy István, a kinek az apja valami koldus ügyvédcsöke volt valahol, aki maga alig bírja eltartani magát meg azt a koldus anyját abból a pár gyenge képecskéből, amit festogot. Maga és én!

És ennek a kedvéért dolgozzam én? Ennek a szívtelen, büszke leánynak a kedvéért?

Igen, annak a kedvéért! Csak azért is! Az első közö akarja magát felküzdeni; meg akarja neki mutatni, hogy a szegény koldus Nagy István: valaki.

S míg határtalan ambícióval és lázas gyorsasággal dolgozik a képén, eszébe jut, hogy hátha elérendő dicsősége megtöri majd azt a dölyfős, gögös leányt s hátha akkor az szerelmese, bűnbánólag fog feléje hajolni? Hátha, hátha? Az is lehet, hogy tettetett hidezségével csak az ambícióját akarta felébreszteni? Ha így lenne, — de boldog is lenne ő azzal a leánnyal!

Az édesanyja, el nem palástolható büszkeséggel nézte a fia munkáját:

— Látod, Pista, mit tudsz te csinálni, ha akarsz!

— És ha valakik kedvéért csinálom.

— Ha csak egy valakit mondtál volna, boldog lennék.

— Az egyik te vagy; a másik: egy leány...

— Szeret ő is?

— Még nem tudom. De ha szeret: én leszek a legboldogabb ember a világon.

— S mikor tudod meg?

— Talán soha?

Ugy a lelkéből szakadt ki ez a két szó. Ezzel találta el igazán azt a sajgó érzését, amit mindig érzett, ha erre a szerelemre gondolt. Talán soha? Mert ha meghódítja is a dicsőséggel, a sikerével, amit biztosra vett, szerelem lesz e ez a leány részéről, vagy csak kielégített hiúság?

Talán soha? — zúgták állandóan a fülébe a sejtések, a féltő álmódosások.

Ősz elejére a kép elkészült. Nagy munka volt, szép munka volt, alaposan belefáradt testileg is, lelkileg is. Párna, hogy a lelke a munka láza mellett egyéb lázzal is küzdött állandóan. Kapóra jött falun lakó gazdatiszt nagybátyjának, az anyja testvérének a meghívása:

— Érik a szőlő, gyertek ki egy kis szőlőkürára!

Erzsike huga maliciózan még odabigygyasztotta a levél végére:

— Pista „bátyám” at hívni se merem külön. Hát ha „valaki” ott tartja azon a „bajos” Pesten.

— Nohát azért is lemegyek! Meg azért is, mert nagyon rám fér egy kis pihenés.

— Meg egy kis kura!

— Igen, igen, szőlőkura.

— Talán egyéb kura is, fiacskám. Nagy betegség az, édesem, ha az ember olyat szeret,

A milliomos szegény rokona.

— Egy vasuti munkás öröksége. —

Távirati tudósítás

Nagyvárad, január 3.

Rendkívül érdekes és bonyolult perben hozott most ítéletet a nagyvárad királyi törvényszék polgári tanácsa. A pör néhai Lévy Zsigmondnak, a Körösparti hatalmas palota egykori dúsgazdag tulajdonosának hagyatéka miatt folyt és egy egyszerű vasuti munkás, az örökösök nővérének a fia indította Lévy Zsigmond végrendeleti örökség ellen.

Lévy Zsigmond halála előtt végrendeletet és utolsó akaratát sajátkezűleg írott testamentumában úgy jelentette ki, hogy általános örökösökül egyenlő arányban feleségének első férjétől Wurst Józseftől származott gyermekeit s illetve unokáit, nevezetesen Bartsch Arturnét, néhai Bencsik Sándorné gyermekeit és Papp-Kovács Ferenéné, született Lázár Blankát nevezte meg. Néhai nővére gyermekének, tehát egyetlen vérszerinti rokonának, Kun János hatvani raktári munkásnak 2000 koronát hagyományozott. Ez a végrendelet azonban elszakítva került az örökösök kezébe s még az a hiánya is volt, hogy tanuk nem írták alá, amit pedig a törvény okvetlenül megkövetel. Az örökösök ekkor, nehogy később vitássá legyen a végrendelet érvényessége, megbízták Szokoly Tamás nagyvárad ügyvédet, hogy keresse föl a hagyományos Kun Jánost és kössön vele egyezséget. Az ügyvéd el is utazott Hatvanba s ott Kun Jánossal kiegyezett 15 000 koronában, aminek ellenében ez közjegyzői okiratot írt alá, hogy a végrendelet érvényességét elismeri, sőt attól eltekintve, kijelentette, hogy nagybátyja hagyatékából a kapott tizenötezer koronával magát teljesen kielégítettnek tekinti és követelése rokonain semmiféle címen nincs és nem lehet.

Később — amint Kun János keresetlevelében mondja — a lapokból értesült, hogy a nagybátyja után milliót érő vagyon maradt s minthogy őt az ügyvéd másképpen informálta, megindította a pert a végrendelet örökösai ellen a végrendelet érvénytelenítése iránt. Az alperesek a persorán vitatták, hogy a végrendelet érvényes, de arra az esetre is elutasítani kérték Kun János

keresetét, ha a végrendelet csakugyan érvénytelen volna, mert örökrészéről Kun János a kapott 15000 korona ellenében lemondott. Sőt beavatkozott a perbe az örökösök özvegye is, aki a végrendelet érvénytelenítése esetén házastársi örökösödés címén igényelte a hagyatékot.

A nagyvárad törvényszék most hozott ítéletével megítélte Kun János igazságát. Kimondotta, hogy néhai Lévy Zsigmond végrendelete érvénytelen, de érvénytelen a Kun János örökségéről lemondó nyilatkozata is, mert annak aláírása előtt nagybátyja hagyatékára és jogaira nézve megtevesztették s az özvegy házastársi örökösödés címén támasztott igényének elutasítása mellett megállapította a törvényszék, hogy néhai Lévy Zsigmond hagyatékában törvényes oldalági örökösödésnek van helye, ami azt jelenti, hogy az egész hagyatéki vagyon az örökösök egyetlen oldalági rokonát, Kun Jánost illeti meg.

Letartóztatott nagykereskedő.

(Steiner Ferenc fogsága. — A dévai bankbukás következményei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Déva, január 3.

Steiner Ferenc dúsgazdag dévai kereskedő fizetésképtelenségi ügyében ma szenzációs fordulat történt. A dévai törvényszék ugyanis ma délután a kereskedő ellen elrendelte a csődöt és ezzel egyidejűleg a letartóztatását is foganatosította.

Ismeretes Steiner Ferenc fizetésképtelenségi ügye, amelyről már többször írtunk s melynek előzményeit röviden a következőkben foglalhatjuk össze:

Steiner Ferenc, aki körülbelül 50-55 éves férfi, három gyermek atyja, 32 évvel ezelőtt fűszer, vas, liszt és sörkereskedést nyitott és üzleti összeköttetéseivel egész Hunyadvármegyét behálózta. Steiner egyike volt a vármegye legtekintélyesebb kereskedőinek, aki szorgalma révén elég nagy vagyonra tett szert, ingatlanai voltak és ezek révén ugyyszólván korlátlan hitelt biztosított magának. A Dévai Hitelbank azonban teljesen összeroppantotta ezt a szorgalmas kereskedő céget. Néhány évvel ezelőtt tudvalevőleg megalakult a Dévai Hitel-

bank, amelynek alapítói közt Steiner Ferenc is helyet foglalt 500 darab részvény révén és amikor három hónappal ezelőtt a Dévai Hitelbank bukása bekövetkezett, természetesen, hogy Steiner Ferenc anyagi romlását is maga után vonta és Steiner Ferencnek eddigi hitelét minden oldalról bevonták.

A banknak a bukását az okozta, hogy az igazgatója merész spekulációkba bocsátkozott, erdővásárlásokkal és egyéb, a bankkal épen nem kapcsolatos ügyekkel foglalkozott, amelyeket a bank nem bírt el és az igazgató rövid idő múlva a bank egész tőkéjét, sőt a betevők vagyonát is elvesztette. Ilyen körülmények között természetesen Steiner Ferenc vagyonának legnagyobb része is odaveszett. De ennél a veszteségnél súlyosabban érintette Steinert az, hogy az ő érdekeltségét a Hitelbank körül mindenki tudta és ezzel kapcsolatosan mindenki tartózkodóbb lett vele szemben. December hó elsején aztán Steiner Ferenc bejelentette a fizetésképtelenségét, amire hitelezői Dévára értekezletet hívtak egybe és az értekezlet kebeléből bizottságot küldtek ki, hogy az készítse el a leltárt, szerezzze meg a pontos adatokat, hogy ezek alapján az egyezséget megkötthessék. A hitelezőket 1912. január 10-re Budapestre a Hitelezői Védegylet üléstermébe hívták össze. Ezt megelőzőleg a cég délmagyarországi hitelezői, nevezetesen az aradiak, temesváriak, dévaiak, szászvárosiak és a környékiek Aradon szándékoztak értekezletet tartani holnap, január 4 én.

A Dévai Iparbank azonban, amely Steinerrel szemben nagyobb összeggel van érdekelve, január 1-én csődkérvényt nyújtott be a dévai törvényszékhez, amelynek következtében a törvényszék a tárgyalást a mai napra kitűzte.

A tárgyaláson megjelent Steiner Ferenc, előterjesztette mérlegét és kérte a törvényszéket, hogy a tárgyalást halassa el január 10-ig amikor is a hitelezők az egyezés dolgában határozni fognak. Az Iparbank képviselőjében megjelent Leitner Mihály dr. kérte a törvényszéket, hogy miután a fizetésképtelenség nyilvánvaló nyissa meg haladéktalanul a kereskedelmi csődöt egyben pedig miután Steiner passzívái meghaladják a 600 000 koronát és szökésétől tartani lehet, a csőd törvény értelmében rendelje el letartóztatását.

A törvényszék két óra hosszat tartó tanácskozás után délután kihirdette határozatát,

akiről talán sohase tudja meg, hogy az viszontszereti-e?

— Csakugyan, más kura is rámférne. No, de talán a pihenés is használ. Csak az a baj, hogy az emberrel a lelke is utána jön. De ott, Zsiga bácsiéknál talán az is meggyőző? Hiszen ők úgy szeretnek minket s az áldott falusi egyszerűségben elfelelti az ember azt, amit el kellene feleltetni. Ha ugyan el tudja — tette hozzá elgondolkozva.

Zsiga bácsiék nagy örömmel fogadták őket. Az öreg ur ugyanis szerfölött büszke volt az öccsére, hiszen valahányszor csak alkalma volt a bemutatására, mindig hozzátette:

— Az öcsém: Nagy Pista, a piktör

Hanem most nem igen volt rá alkalma. Mert Pista öccsém sebvá se akart menni.

— Legjobb nekem itt maguk között. Itt, tudom, hogy jók hozzám, szeretnek Odakint komiszak az emberek. Jól laktam velük.

Hát Zsiga bácsi azt se bánta! Annál kevésbé, mert épen nem volt ellenére, hogy amint megfigyelte, Pista urfi Erzsike kedvéért marad odahaza. Vagy ha nem is otthon, de együtt csóvornak kint a mezőkön, a réteken, s a szőlőkben a Mátraalján.

— Te, hugom — mondta egyszer Zsiga bácsi a Pista anyjának, — még egyszer egy pár lesz belőlük?

— Nem szerelem ez, Zsiga, csak rokoni szeretet. Mas valakit szeret az a gyerek. De én se tudom, kit. Bár ne szeretne! Valami olyan leány lehet, aki már most elkekeríti a fiam életét. Titkolózik, nem mondja meg, kit szeret.

— Majd kivesszem én belőle.

Hanem bizony nem nagyon tudta kivenni. Egész addig a napig, míg véletlenségből egyszer meg nem látta, hogy a kertben Pista urfi nem annyira rokoni, mint inkább szerelmes csókokat osztogat Erzsikének.

— Fikomadt, ez már több a kettőnél! Mászt szeret s kölyök és a leányomat bolondítja? No, most már kivallatom!

És Pista ur most már vallott is. Mert most már tisztában volt vele, hogy kit szeret. Hiába, büntetlenül nem lehet barangolni édeskezében s csodaszép ősz megejtő varázában egy édes, bájos szőz leánnyal, még ha az az unokatestvérünk is.

Hiszen már az első napokban, mikor megérkezett igaz átérzéssel mondta neki:

— Te vagy az igazi leány! Bájos tiszta; csupa szív, csupa lélek, csupa poézis! Nem ismertem én még ilyen leányt! S fogalmam se volt róla, hogy ilyen lánnyal, mióta nem láttalak.

S Erzsikének is már ekkor telefutott a

szeme könnyel az örömtől, hogy tetszik Pistanak.

Igy azután az igazi, erős tiszta szerelem hamarosan bevonult a két fiatal szívbe s mikor Zsiga bácsi vallatta Pistát, hogy kit szeret, hát ez boldogan nevetve felelte:

— Hát még kérdezheti Zsiga bácsi? Vak lennék, bolond lennék, ha mászt szeretnék, mint Erzsikét...

S mikor az őszi tárlaton kiállított képe nagy sikere után első volt az üdvözlők között Berendy Agata, megírván neki kegyesen azt is, hogy most már mielőbb keresse fel őket, mert felelni akar arra a kérdésére, amire a nyár elején nem felelt — felelni akar, mert egy olyan nagy művész szerelmére, aminőnek most már őt látja, — csak büszke lehet, — hát erre a levélre csak azt felelte a boldog vőlegény, hogy üdvözlést nagyon köszöni, de a látogatást nem ígérheti, mert minden idejét a menyasszonyánál tölti; aki távolról sem közelíti ugyan meg a méltóságos kisasszony szépségét, lokosságát és szellemességét, de mindezekért kárpótolja őt az, hogy van szíve; áldott jó, tiszta, nemes szíve s ez a szív őt szereti; az embert, nem a piktört és ez a szív az urát szeretni akarja, nem büszkélkedni akar vele...

amelynek értelmében a esődöt megnyitotta és esődöt megmondokul Ulain Ferenc dr. dévai ügyvédet rendelte ki, egyben pedig elrendelte Steiner Ferenc letartóztatását.

A királyi törvényszéknek a végzése ellen Schulhof Zsigmond dr. dévai ügyvéd Steiner Ferenc képviselőjében felfolyamodást jelentett be.

Steiner letartóztatása az egész városban nagy föltűnést keltett s a híre hamarosan Aradra is eljutott, mert a letartóztatott kereskedőnek Aradon közeli rokonai vannak.

Haverda Mária öröksége.

— Megítélték a véres hagyatékot. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Szabadka, január 3.

Milyen játéka a sorsnak! Haverda Mária, a törvényszék ítéletével hozzájutott ahhoz a vagyonhoz, amelyért Vojtbával és Jánosyval együtt meggyilkolta az édesanyját. Őt esztendővel ezelőtt indította meg a végrendeleti pört édesanyja, illetve az apja, néhai Haverda Boldizsár hagyatéka miatt. Az élvezetre vágyó asszonynak pénzre volt szüksége: életre, kalapra, ruhára, kávéháza, orfeumra és nem volt. Két letörött ember állott mellette, akiket még neki kellett segíteni. Minden azon fordult meg, hogy a polgári pör nem akart eldőlni. Ha idején meghozzák az ítéletet, ha Haverda Mária idején megkapja a pénzét, most talán még élne az anyja.

Az ítéletről ezt jelentik:

A szabadkai királyi törvényszék tegnap hozott ítéletet abban a pörben, amelyet Haverda Mária 1906. októberében indított Haverda Boldizsár végrendelete ellen. Az öt évig húzó pörben

a polgári bíróság Haverda Mária-nak adott igazat és köteles örökrésztét 71.559 korona 97 fillérben állapította meg, a melyből a kiadott összegek levonásával 48.285 korona 97 fillér tőke és ennek 1906. május 25-ik napjától számított 5 százalékos kamatai illetik meg a Márianosztrán raboskodó Máriát.

1906. májusában halt meg Haverda Mariska apja, Haverda Boldizsár, aki a végrendeletében — mint a háromszor megismételt tárgyalás adataiból eléggé ismeretes — a nagy vagyon egyetlen örökösevé Haverda Boldizsár-nét tette meg. Anya és leány között innen datálódott az az embertelen viszálykodás, amely a gyilkolásig fajult. Az első lépés az volt, hogy Haverda Mariska büntető feljelentést tett anyja ellen, amelyben azzal vádolta az özvegyet, hogy a hagyatékhoz tartozó ingóságokat és értékeket ellopta. Ezzel a följelentéssel Haverda Mária nem ért célt. Ekkor, 1906. októberében, a végrendelet érvénytelenítése végett adott be keresetet a szabadkai királyi törvényszékhez. És azóta öt és fél esztendő múlt el, Mária súlyos idői, amikor most megjött az ítélet.

Haverda Mária-nak azonban kevés öröme lesz az ítéletben. Amit az engedményesek el nem vittek a vagyonból, azt a hitelezők foglalták le.

A hosszú ideig tartó pörben Haverda Mariska következő engedményesai szerepelnek:

Szabadkavidéki Takarékpénztár,
Berger Mór,
Csernetics János,
Közgazdasági Bank rt.,
Klein Pál Lipót és az ő engedményesei:
az Országos Tisztviselő Bank rt.

A törvényszék érvénytelennek mondta ki Haverda Boldizsár végrendeletének azt a részt, amelyik Haverda Mária törvényes örökrésztét sérti; ezt az örökrészt pedig 71.559 korona 97 fillérben állapítja meg. A köteles rész összegéből kiténik az is, hogy a bűnper során támadt hírek ellenében Haverda milliókról szó sem lehetett. A bírósági értékelés szerint különben Haverda Boldizsár vagyona a halála idejében 174.725 korona és 85 fillér volt.

A perben szereplő ügyvédek, egész sor: Klein Mátyás dr., Petrovich János dr., Kertész Ignác dr., Hajdu Vojnits József dr., Fuchs Elemér dr., Kovács Dezső dr., Vécei Samu dr., Brenner József dr. és Bolics József dr. Az ítélet ellen valamennyien főbbezést jelentenek be. A Haverda pör tehát még nem kerül le a napirendről, és ha a közönséget már nem is, de a bíróságot bizonyára még sokáig fogja foglalkoztatni az elcsendesült Mária.

A jég.

Ne olvassák fiatal lányok
Amit itten sorokba hányok;
Intelmem nem ok nélkül bajjós:
A témám ma nagyon sikamlós,
Talán mindennél sikamlósabb:
Mert e versek a jégről szólnak.
A jégről, mely bárhogy tekintsem,
Holnap tán lesz, de ma még nincsen.
Pedig tárt hullámokkal várja
A ligeti korcsolyapálya;
S minden roményt a jéghez fűznek
A ruhásbolt s a vasasület;
Hetek óta mást nem is kapsz ott,
Mint bőrbekecsot, halifaxot.
A szenvedélyes korcsolyázók,
Mohón lesik a pic'ny zászlót,
Mely holnap tán hirdeti végre:
Megnyitá a pálya! Ki a jégre!
Az ifjuság a jégre tódul,
Nem is tud betelni a jóbul;
Az ember jeget nem is lát ám,
Csak korcsolyázót egymás hátán,
Kik úgy rójják a hármast, nyolcast,
Hogy akár késő estig olvassd.
És bógainak nagy művészettel,
Mindben világbujnok veszett el.
Ám a jégen nem ez a lényeg,
Hanem a kedves jégregények
Egy-egy ifju és bájos párja
A jégpályát mindaddig járja,
Addig siklik a sima jégen,
Mig egymáshoz simul végképen —
Most virrad föl majd igazába
Annak az embernek világa,
Aki (ha igaz, mit beszélnek)
Legjobban a „jég hátánól meg”.
S hogy még egy közmondást idézzek,
Mig ily munkát rótt rám a végzet,
Ugy érzem magamat, mint holmi
Szamar, ki „jégre ment táncolni”
És addig táncolt bánatába,
Mig — el nem törött a verslába...

Rendre.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A vízvezetési nagy pör. A vízvezeték nagy pörben — amelynek tárgyalását még szombaton megkezdte az aradi törvényszék — még mindig nem hozták meg az ítéletet. A bíróság valószínűleg holnap hozza nyilvánosságra döntését. Hogy az ítélet lesz e, vagy pedig elnapoló határozat, azt a tanács tagjain kívül ma még senki se tudja.

§ Az öreg ügyvéd fegyelme. Hatven esztendő már az öreg ügyvéd, akit elmozdított az ügyvédség gyakorlatától a debreceni kamara, de a Kuria ügyvédi tanácsa az ekként sujtott fiskális büntetését megváltoztatván az első ítéletet, 500 korona pénzbüntetésre szállította le. A Kuria magokolása így szól:

Meg kellett változtatni az elsőfoku fegyelmi bíróság ítéletét a büntetés kiszabása tekintetében azért, mert a vádlott ügyvéd terhére megállapított fegyelmi vétségek sulya egyáltalán nem áll arányban a kiszabott büntetéssel. A vádlott ügyvéd beadványában izléstelen és bizonyára alaptalan bírálatot gyakorolt a hatóságról. Másrészt pedig jogtalanul a ügyvédi kötelessége ellenére visszatartott két váltót. Ezért igazságos, hogy fegyelmi büntetésben részesüljön, de az ügyvédség gyakorlatától való elmozdítás, az ítélet alapjául megállapított vétségeknek, nem lehet büntetése. A fegyelmi bíróság nem is hoz fel erre még csak némileg elfogadható indokot sem. Nem lehet elfogadható ok az ügyvédségtől való elmozdításra a vádlott büntetett előélete sem. Vádlott ugyanis 70 évet meghaladott kora ügyvéd, ki 40 év óta ügyködik, ezen idő alatt két ízben ítéletet el pénzvisszatartásért, megállapítható azonban az idevonatkozó ítéletekből, hogy vádlott csupán időlegesen tartott vissza jogtalanul pénzt, de azt meg nem tartotta. Ezenfelül még 5 ízben lett vádlott elítélve, részben írásbeli feddés, részint pénzbírságra, minden alkalommal azonban csak a bíróság, vagy más hatósággal szemben alkalmazott illetlen bírálat miatt. Ily esolekményért az ügyvéd szigorú büntetést érdemel, de az ügyvédségtől való elmozdítás ily vétségeknek következménye nem lehet, ezért az ítélet idevonatkozó részének megváltoztatásával 500 korona pénzbírság kiszabása találatott megfellelőnek.

§ Athelyezés. Az igazságügyminiszter Petersberger Pál dr. magyarpécskai kir. járásbírósi jegyzőt a nagyváradi kir. törvényezékhez helyezte át.

§ Hozomány és apanázs. Házasulandó férfiak és leányos apák körében, ez nem ismeretlen fogalom. Ha a vőlegény a hozományt kevesli és úgy látszik, hogy a házasság ítétesülését komoly veszély fenyegeti, akkor a leánya boldogságáért minden áldozatra kész apa apanázs (évi járadék) ígéretével igyekezik a makacs vőlegényt arra bírni, hogy oly gyakran hangoztatott érdektelen vonzalmát ezélnék ne boosássa. Természetes, hogy a küzdelem hevében tett ígéretet az ígértető nem mindig veszi komolyan és ha szerencsésen eljutott leányával és leendő vejével az anyakönyvvezető elé, később egy államférfiúhoz méltó hallgatásba burkolódik az apanázs tekintetében. Legjobb bíróságunk szonban nem honorálja ezt a piafraust; legutóbb kelt ítéletében ugyanis a másodbíró ítéletének megváltoztatásával három évre visszamenőleg évi 800 korona már esedékes járadék megfizetésére kötelezte alperest, ki leánya házasságkötését megelőzőleg, két érdektelen tanu vallomása szerint kiuyilatkozta, hogy a fiataloknak évi nyolcszáz korona járadékot fog adni.

§ Hazárdjáték egy nagyváradi kávéházban. A nagyváradi Fekete Sas-kávéház kártyatermében zárt ajtók mögött napirenden voltak a külön-

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjlet-nappal)	~ 257
Szerkesztőség (csak éjlet használható)	
mellékállomás	161
Kiadóhivatal és hirdetésosztály	161
Nyomda	161

böző hazárdjátékok. Nagy összegekbe ment a játék, amelynek több kifosztott áldozata lett. A tiltott szerencsejátékok üzése a rendőrség tudomására jutott, mely figyelemmel kezdte kísérni a kávéházban történeteket. A múlt év november végén Vass és Dienes detektívek megjelentek a kávéházban és a játékosokon rajtaütöttek. Az egyik asztalnál javában folyt a mako-játék. A detektívek az asztalon levő 180 koronát lefoglalták, négy játékosot pedig előállítottak, akiket a kellő igazolás után szabadon bocsájtottak. Sohr Miksa kávé és a négy játékos ellen megindult a büvádi eljárás. Palánkay járásbíró szombaton tárgyalta az ügyet. A játékosok beismerték bűnüket és a bíróság tiltott szerencsejátékok üzése miatt elítélte őket 20—20 korona, Sohr Miksa kávést pedig 800 korona pénzbüntetésre. Az ítélet jogerős.

Akiket a pálinka öl meg.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Az aradi rendőrség fogdájában meghalt egy névtelen senki. A „verdungos”. Megölte őt a pálinka, a kétségbeesettek gonosz vigasztalója. A snapsz melegíti a beleket és verdungos-nak szomját is eloltotta örökre. Az orvos alkohol mérgezésből származó szívhűdést állapított meg és ezzel vége. Pont. Ezt a pontot szerencsésnek ennek az életnek a végéről egy kissé távolabbra helyezni. Csak egy törvényszéki boncolással távolabbra. Nézzék meg ennek a szegény névtelen senkinek, ennek a verdungosnak a gyomrát a törvényszék tudósai, hátha a metylalkohol ölte meg ezt a senkihez sem tartozó, utcán összeesett fogdatöltelket, aki utóvégre mégis csak ember volt.

Az utóbbi időben több olyan halálesetet értünk meg, melyet alkoholélvezet okozott. Nem tudjuk, vajon tudományosan megállapították-e a halál és a pálinka közötti okozati összefüggést. De most a berlini lövmérgezés alkalmából az ember lelkiismerete nyugtalanodni kezd és önként felvetődik az a kérdés: vajon nem mérik-e valahol Aradon verdungokban a halált épen azok számára, akik vigasztalást keresnek a snapszban és nem keresik azt, miből főzik részükre a boldog és mámort, álmot hozó bufelejtőt.

A rendőrség figyelmét hívjuk fel a pálinka mérésekre. Ilyenkor téli idején, a munka szünetjén, a snapszputik a szegények legszegényebbjének a menedékhelye. A kinek egy alom szalmára, egy szoba kuckóra nem jut, az a pálinkamérésben huzódik meg, ahol azt a néhány fillért is pálinkára váltja, amit tiltott koldulással, vagy ki tudja milyen uton-módon szerzett. A rendőrségnek joga van közbelépnie, ha nem is a metylalkohol gyilkos eseteit állapítanak meg az utóbbi hetekben alkoholmérgezésben elhaltakon végzendő boncolások. A törvény határozottan előírja, hogy már bepálinkázott és berugott embernek italt kiszolgáltatni nem szabad. Már pedig a „verdungos” és a hozzá hasonló, utcán felszedettek valamennyien az „alkohol túlélvezete” következtében kerülnek végig az utcákon, a tereken. A legutóbb egyiket úgy verték fejbe, hogy a beszélő centrumát megsértették és a szerencsétlen elvesztette a beszélőképességét.

A pálinka súlyos problémája a társadalomnak; olyan mérgező, mely az alkoholt nem élvező ember lelkétis marja. Minthogy, sajnos, nálunk a szociális kérdések még mindig a polícia hatáskörébe tartoznak, mást, mint a rendőrség figyelmének felkeltését, nem tehetünk ellene.

BÉKE

a vármegyei tisztviselők között.

— Az igazgató-tanács ülése. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése)

Budapest, január 3.

A Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének igazgató-tanácsa ma délelőtt tíz órakor Pestvármegye székházában rendkívül érdekes és izgalmas gyűlést tartott. Az elnökség a gyűlésre meghívta mindazokat a tisztviselőket, akik a választmány által december 11-én tartott ülésen benyújtott státuszrendezési javaslat ellen utólagos kifogásokat és észrevételeket tettek, egyfelől, hogy ezeket komoly tanulmány tárgyává tegyék, másrészt, hogy a tisztikar egységét és harmoniáját mindenképpen biztosítsák.

A gyűlésen Fazekas Ágoston, Pestvármegye alispánja elnökölt, aki megnyitó beszédében utalt arra, hogy a tisztikar érdekeinek rovására szolgál, ha a tisztikar egyes tagjai, akik a választmány javaslatával esetleg nem értenek egyet, az egyesület keretein kívül és a napisajtóban csinálnak propagandát a maguk véleményének. Az egyesület vezetősége nem zárkózik el a kifogások alapos tárgyalása elől és csupán csak arra kéri az esetleg elégedetlenkedő tisztviselőket, hogy bizalommal terjesszék kifogásaikat az igazgató-tanács elé. A választmánynak a státuszrendezés kérdésében hozott határozata jogerős, formailag nem kifogásolható.

Ezek után felolvastatta az elnök a beérkezett levelek közül azokat, amelyek indítvány-módosítást nem tartalmaznak és amelyek felolvasását nézete szerint el kell rendelni. Többek között felolvasták Hervay István csanádmezei alispán levelét, amelyben kijelenti, hogy Csanád vármegye tisztikara az egyedül méltányos rendezési módnak az egyesület javaslatát tartja.

Horváth József dr. hosszabb beszédben kifejti, hogy az egyesület vezetősége mindig nagy súlyt helyezett arra, hogy a tisztikar harmóniája és egysége megóvassék, de az elnökség kötelességének ismerte az utólag beérkezett panaszokat vizsgálat tárgyává tenni. Majd ismerteti azokat az okokat, amelyek arra késztették, hogy a tisztviselők egy részének előmenetelét a szolgálati pótlék alapján biztosítsák szemben a járási tisztviselőkkel, akik nagyobb számban lévén, osztályba sorozásuk technikai akadályba nem ütközik. Több anomáliát tesz szóvá és kéri, hogy az indítványokat csoportonként tárgyalják. Konstatálja, hogy kifogást két vármegye tisztikara jelentett be: Arad és Nyitra vármegyéé, amelyekhez a megnyitás napjáig nyolc vármegye tisztikara jelentette be csatlakozását. Elsőnek Gyürky Géza nyitrai alispán szólalt fel, aki röviden ismertette Nyitra vármegye központi tisztviselőinek kifogásait és kérte a panaszok figyelembe vételét. Szathmáry István, Nyitra vármegye főjegyzője hosszabb beszédében megindokolta a központi tisztviselők állásfoglalását. Horváth József dr. igazgató kijelenti a felszólalásokra válaszolva, hogy az egyesület másképpen nem járhatott el, mint ahogyan eljár.

Schill József, Aradvármegye főjegyzője ezután az aradi tisztikar nevében fejti ki a maga álláspontját, jelezvén, hogy az aradvármegyei tisztviselők is a legteljesebb elismeréssel vannak az egyesület elnöksége és különösen az igazgatója iránt, azonban azt tartják, hogy a javaslat a főszolgabíráknak és az ülnököknek rendkívüli módon kedvez, amiért is egyenlő eljárást kér az összes tisztviselőkkel szemben. Amennyiben az osztályozás az ösz-

szes tisztviselőkre nézve nem volna lehetséges, e tekintetben is kéri az egyenlő elbánást és a Horváth József által említett szolgálati pótléknak az összes tisztviselőkre való kiterjesztését.

Kiss László az aljegyzők aggályait ismerteti és a sérelmek orvoslását kéri.

Délben az Országos Kaszinó helyiségében ebéd volt, amelyen Kiss László főjegyző az elnökséget köszöntötte fel.

Az igazgató-tanács három órakor folytatta a tanácskozást, amely egy bizottságot küldött ki a széthuzó érdekek összeegyeztetésére. Fél órai tanácskozás után szólásra jelentkezett Schill József, aki kijelentette, hogy miután meggyőződött arról, hogy az egyesület az összes tisztviselők érdekeit egyformán akarja megvédeni és erre vonatkozólag teljesen kielégítő megállapodás jött létre, ennek folytán ő is és Szathmáry István is előállnak ama kérésüktől, hogy az egyesület közgyűlése összehívassék és beleegyeznek, hogy a státuszrendezés kérését az elnökség továbbra is a maga hatáskörében intézze el.

Ezek alapján ezután az igazgató-tanács egyhangú határozatot hozott, amelyben kijelenti, hogy azokat a kifogásokat, amelyeket több vármegye központi tisztviselői az egyesület javaslatát ellen benyújtottak, a minisztériumnak hivatalosan tudomására hozza oly felkéréssel, hogy azokat tegye megfontolás tárgyává. Megállapítja az igazgató-tanács, hogy Nyitra vármegye és Aradvármegye tisztviselői egyetértéssel az egyesület javaslatával csak azt kéri, hogy a vármegyei központi állások úgy szerveztessenek a fizetési osztályokba való sorozással, mint azt a többi tisztviselőkre nézve a javaslat proponálja.

Lukács Géza gömői alispán ezután kijelenti, hogy Horváth József dr. igazgató iránt a legnagyobb elismeréssel vannak és sajnálja, hogy téves információ alapján az egyesület ellen indokolatlan támadás történt.

Fazekas Ágoston elnök beszédében kijelentette, hogy örömeire szolgál, hogy a tisztviselők egyetértésre és megállapodásra jutottak.

MULATSÁGOK.

(=) Az izraelita jótékony nőegylet mulatgának koncertje. Nebány nap választja el csupán az izraelita jótékony nőegylet nagyszabású estélyétől, mely első faszült várakozással tekint a nagyközönség. Ez az estély nem tartozik a sablonos mulatságok sorába. A sok mókáság mellett komoly magas művészi színvonalon álló koncert is lesz, melynek műsorát körültekintő gondossággal állapította meg a rendezőség. Arad legelőkelőbb dilettánsai művészi tudásuk javát nyújtják a koncerten, melynek műsora itt következők: 1. A konferenciére. 2. Jensen: a) A l'auberge, b) Feu follet, zongorán előadja: Salgó Pirike urhölgy. 3. a) Grieg: „Ich liebe dich”, b) Bizet: „Pastorale”, c) Lányi: „Oh mért oly későn...” énekl: Dr. Elek Oszkárné urnő. 4. Ráskai Miksa énekszáma. 5. Thomas: Duett „Mignon”-ból, előadják: Dr. Bedő Árpádné és Bing János. 6. Beregi Sándor dr. előadása. 7. Mulder: Staccato polka, énekl: dr. Bedő Árpádné. 8. Ének és táncvetés, előadják Dautsch Andorné és Bing János. Az énekszámokat zongorán kíséri Tilger Árpád az aradi nemzeti színház karnagya. Jegyek a koncertre már most kaphatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

(=) Luteránus Bál. Az aradi luteránus egyház báljával kezdődik az idei farsang estélyinek sorozata. Az évről évre fényesen sikerült estélyt e hó 5-én este tartja az evangélikus egyház a Fehér Kereszt nagytermében. A százas rendezőség: élén Salacz Béla főrendezővel minden előkészületet megtett az estély hagyományos sikere érdekében. Jegyek, melyek iránt máris nagy a kereslet, előre válthatók Réthy

szeg p. Balajlik
nek tartja, ez
közönség, az
köznyelven de
boldogság

Viktor, Fejér Gyula és Maresch Gyula üzletében.

(=) Az Aradi Testgyakorlók Köre vigalmi bizottsága 1912. január hó 4 én csütörtökön este 9 órakor a Városi sörözők külön helyiségében utolsó vigalmi ülést tart, melyre az összes vigalmi bizottsági tagoknak mulhatatlanul megjelenésüket kéri az Elnökség.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Csütörtök: Szerelm gyermeke, színmű.
B) bérlet.
Péntek: Szerelm gyermeke, színmű.
C) bérlet.
Szombat: Délután: Muzikusleány, operett. Este: Kis gróf, operett.

A szerelem gyermeke.

(Színmű 4 felvonásban. Írta: Henry Bataille. Fordította: Ábrányi Emil. Bemutató előadás.)

Számtalan olyan gyermek jár Párisban, akit egy szerelmes felhevülés szent pillanata hozott a világra, akik csak lopva látogathatják meg az anyjukat, akik bánatos mosollyal néznek ama kocsis után, mely robogva röpteti el mellettük a Boisban ragyogó szépségű anyjukat és akik ismerik egymás sorsát és jól mutatnak az egymás helyzetén. Körülbelül ezeket mondja Maurice, Liane Orlándnak a fia és ebben a mondásban megkapjuk a komprimáltan Bataille színművének, A szerelem gyermekeinek, egész pszichológiáját.

A szerelem gyermeke Bataille legújabb színműve nem a legértékesebb, de mindenesetre a legraffináltabban megírt darabja. Egyetlen darabjában sem láttunk annyi izgalmas, az idegek kipróbálására megkonstruált helyzetet, mint A szerelem gyermekében és sehol sem mutatkozott a lehetőségek megoldásában olyan virtuoznak, mint ebben a darabjában. Maga a darab témája meglepően merész. Egy tizenhét éves viszony megszűnt a hosszú éveken át elhanyagolt, semmibe vett törvénytelen fiuban a gyermeki szeretet olyan dimenzióit váltja ki, hogy kézen fekvő az a feltevés, hogy a kurtizán gyermekének lelkivilága, érzései egészen mások a legális gyermekéinél. A fiu percig sem találja visszásnak az anyja és a saját kelyzetét egészen odáig, míg az anyja nyugodt, látszólag boldog ekszisztenciáját veszedelem nem fenyegeti. De akkor, mikor ezt a mosolyhoz, boldogsághoz szoktatott asszonyt szenvedni látja, valami fanatikus dühvel igyekszik visszaszerezni az anyja nyugalalmát. Nem retten vissza semmitől. Dühöng, fenyegetőzik, zsarol, és mikor szemébe vágják nyomorúságos származását, megtörik és dadogó rimázkodással könyörög, esdekel, megalázkodik, mindent az anyjéért, aki valójában csak életre hozta, de az anyai érzések dús gazdag kincsesházából, csak morzsákat, és azokat is lopva juttatott neki.

Ennek a fiúnak a mártírjuma megható, Bataille zsenijétől ragyog és az élet drámáinak egyik legszínesebbikét tárja elénk. A fiu kontrasztja az anyja. Valami groteszk természetellenességet látunk abban, hogy az élet fordulóján a negyvenéves korban levő asszony milyen mohó, szinte erotikus szenvedélyvel ragaszkodik szerelméhez és csak másodrendű vagy harmadrendű is kevesebb rá nézve a fia és szeretője. Érdekes probléma a számára, hogy mi a fontosabb az anyai szeretet vagy a szerelem vagy az anyai szeretet mindennél erősebbre képesnek mutatja be a szerelem a gyermeke egész sorsát és az anyja sorsát is akkor, mikor szerelménél is kevesebb szó. Lehetne erről so-

kat vitatkozni, de Bataille olyan bravúrosan kezeli ezt a kérdést, hogy kénytelenek vagyunk elfogadni.

Nem fogadjuk el témának Bataille teóriáját, de ha a szereplőket, egy előkelő kurtizánt és annak alapjában nemes érzésű, de gyermekkorától fogva elhanyagolt fiát vesszük a probléma hőseinek, hát az individualitásnál fogva elfogadható ez a különben pszichológiai hazugság.

A darab maga egyike a legizgalmasabb színjátékoknak, melynek hatása az utolsó jelenetig fokozódik. Szerepei súlyos feladatot róznak az alakító művészekre és a siker egészben a színész kezébe van letéve.

A bemutató fényes eredménnyel járt. A legnagyobb siker, a legteljesebb művészi munka jutalma Beregi Sándor dr.-nak, Maurice nagy-szerű alakításáért jutott ki. Ennek a kiváló művésznek ambíciója kimeríthetetlen; anany új szerep, annyi újabb elmélyedő studium, melynek nyomán szinte minuciózus gondossággal kiformált alakítások keletkeznek, anélkül azonban, hogy bármi is esnék a természetesség rovására. Mai alakításával bármely fővárosi színpadnak is diadalt szerezne és a művészek kijutott lelkes óváció bizonyítja, hogy itt is hatás megértő publikum honorálja nemes művészetét. Lianet, Novák Irén adta. Minden alkalommal megkülönböztetett elismerés jár ki Novák Irén nagy talentumának, exzelláló művészetének. Mai alakítása egészben bámulatunkat érdemelte ki, azonban a harmadik felvonás nagy jelenetét kifogásoljuk. Ebben a jelenetben, mikor az inassal szemben áll, több méltóságot szerelelnék látni és kerülnie kell az a hisztériára emlékeztető túlságosan szenvedélyes kiörést, mely szolgálkkal szemben, meg az adott helyzetben sem indokolt.

Rantzot Keszler adta teljes sikerrel. Nagyon jó volt Harmath Józsa Nelli és Vendrey Vilma Alice szerepében. Várnay és Herold kis szerepeket adtak az összjáték előnyére.

A rendezés hiányosságaiból szóvá kell tennünk, hogy a zongora már olyankor is megszólal a színpad mögött, mikor bent a színpadon senki sem játszik és csak akkor hallgat el, amikor az ügyelő, aki mint herceg szerepel a színpadon, belülről megkopogtatja a falat. Az ügyelő nem színész, annak a színpadon kívül van a helye, és akkor az ilyen zavarok elkerülhetők.

A szerelem gyermeke nagy sikert aratott és bizonyára uralni fogja a közeli hetek repertoárját.

H. G.

* Vidéki színigazgatók harca. Budapestről jelentik: Hogy manapság mily küzdelem folyik a vidéken egy-egy színház elnyeréséért, arról a nagyközönségnek alig van fogalma. Bármily rózsásnak látszik is ilyenformán az a sors, amelyik kijut a színigazgatónak, bizonyos idő múlva a nyírba megváltozik a helyzete, hogy türelmetlenül elkívánczik abból a városból, ahol már eltöltött néhány esztendő. Így járt Nádas József is, a soproni színház volt direktora, aki mikor a szabadkai színházra a múlt hónapban kiírták a pályázatot, folyamodott és el is nyerte Krémer Sándor jelenlegi szabadkai direktorral szemben. Nádas helyére Thury Elemér választották meg soproni direktornak és így Krémer Sándor színház nélkül maradt. Ennek a direktorválasztási kampánynak éles epilógusa játszódott le az Országos Színészegyesület tegnapi délutáni rendkívüli tanácsülésén. Történt ugyanis, hogy egyik minapi tanácskozáson egy vidéki színigazgató meginterpellálta a tanácsot és felvilágosítást kért arra nézve, vajon igaz-e az az értesítése, hogy a Színészegyesület olyan mérvben támogatta egy

átiratban Nádasit Krémerral szemben, hogy annak döntő ereje volt? Ditrói Mór elnök ennek a meggyauusításnak megcáfolása céljából fegyelmi vizsgálat elrendelését is kérte és a ma délutáni zárt ajtó mögötti tanácskozáson kijelentette, hogy a Nádasit támogató átirat olyan tartalmu, amelyet a Színészegyesület minden színigazgató számára egyformán szokott kiadni. A tárgyalás során azonban beigazolást nyert az, hogy a pályázó színigazgatók — jóllehet a körülmények kényszerítő hatása alatt — olyan eszközökkel igyekeztek pozíciójukat biztosítani, hogy a tanács e miatt mindkettővel szemben rosszalását fejezte ki. Ennek azután súlyos következményei lettek. Nádas József ugyanis nyomban bejelentette lemondását a szabadkai színház igazgatóságáról, sőt színészegyesületi tanácsosi állásáról is leköszönt, amit a tanács tudomásul vett. A harc tehát újból megkezdődik, mert a szabadkai színházra ismét ki fogják írni a pályázatot.

* Öt Rotschild egy vigjátékban. Berlinből jelentik: Rösler Karoly „Az öt frankfurti” című vigjátékát mutatta be a Berliner Theater oriasi siker kíséretében. A darab főszereplői a Rotschild testvérek. Az öreg Godula asszony házában, Frankfurtban 1822 telen találkoznak Rotschild Mayer fia. Salamon, aki elhozta Sarolta leányát is, kivitte fivereit Frankfurtba, anélkül azonban, hogy megmondta volna a találkozó célját. Mikor már valamennyien együtt vannak, felolvassa az osztrák császár levelét előlük, melyet ez a Rotschild családot a bárói rangra emeli. Ezenkívül azonban még egy oka van a rendezésnek. A taunusi hercegnek pénzre van szüksége, mert az országa a csőd előtt áll és a Rotschild testvérekben van a sors, hogy segítsék őt. Salamon hajlandó hitelezni, de csak úgy, ha Sarolta leányát a herceg nőül veszi. Ez hajlandó is lenne, de a leány kikosarazza, mert atyjának legfiatalabb öccsét, a Parisból megjött és a művészetekért rajongó Jakabot szereti. A vigjáték azért ért el oly nagy hatást, mert az alakjai nem sablonos figurák, hanem szimpatikus, eleven emberek. A dialógus tele van humorral, sohasé bántó és csupa új elmeség tarkítja. A közönség általánosan derült hangulatban volt és a színészeket nyílt színen többször megtapsolta.

* Aradi művészek kiállítása. Az Aradi Képző és Iparművészeti Társulat által rendezett képzőművészeti kiállítás napról-napra szaporodik és ezért a rendezőség elhatározta, hogy a kiállítást még néhány napig nyitva tartja. Megírtuk, hogy a város művészárú bizottsága a tárlaton kiállított művekből Pataky Sándor, Illencz Lipót, Intz Sándor egy-egy alkotását ajánlotta megvételre. Ugy értesültünk, hogy a bizottságnak még egy látogatása van tervbe véve és a város valószínűleg még néhány képet vásárol. A kiállítás különben este is látogatott, mert villanyos világítás mellett a képek igen jól érvényesülnek.

* A temesvári új primadonna. A temesvári színtársulat primadonna sorában nagy válság állott be. Ugyanis három kiváló énekesnő váltik meg a színtársulattól: Haller Irma, Albert Erzsébet és E. Rossi Rozina. A primadonnává válni nem kis gondot okozott Krecsányi igazgatónak, aki most szerződöttni fogja Felhő Rózsit, a vidék egyik kiválóbb szubrettjét. Felhő Rózsai épen most cáfolta meg egyik szegedi lapban a házasságáról szóló híreket, mert „elég volt neki egy házasságból.” A szerződéseiről szóló hírekre pedig azt mondta:

— Palágyi igazgatóval beszéltem a szerződésemről, de csak úgy, ha — szegedi igazgató lesz. A temesvári szerződés fölött most folynak a tárgyalások. Én már évek óta vágyódtam Krecsányihoz és ha a gázsai dolgában meggyezünk, alá is írom a szerződést, tekintve, hogy ma holnap állandósítják a budai színházat.

Igy szól a primadonna, aki nem kevesebb, mint tizennyolcezer korona évi gázsit kér.

* A szerelem gyermeke másodszor. A ma este bemutatott Bataille darabot a színtársulat holnap játssza másodszor. A szereplők ugyanazok, mint a premiére.

* Ünnepnap előadások. Szombaton, Vízkereszt napján két előadás lesz az aradi színházban. Délután színrekerül Jarnó szépenéji operettje, a *Muzsikusiány*, este pedig Rényi Aladár dr. nagysikerű *Kis grófját* játsszák.

* Művészhangverseny a színházban. Jövő héten, pénteken rendezi a színház nagyhangversenyét Szamosy Elza, az Operaház énekművésznője, Kornyey Béla, a legkiválóbb magyar tenorista és Dienzi Oszkár, az ismert nevű zongoraművész. A hangversenyt A) bérletszűnetben tartják meg és a színházi pénztár most figyelmezteti a bérleteket, hogy helyek megtartása iránt idejekorán intézkedjenek. Hangversenyjegyek már jövő hét hetfojéitől válthatók a színházi pénztárnál.

* Manen Joan hangversenye. Pár nap választja el az aradi közönséget Manen Joan hangversenyétől. A jegyek legnagyobb részben máris elkeltek. Csak kevés számú jegy van még, amelyeket Weisz Leó hangversenyrendező árul el.

* Életöröm. (Asta Nielsen riválisának vendégfelépése az aradi Apolló-színházban.) Mint már a lapok előre jelezték, Asta Nielsen riválisa Polaire kisasszony, a francia fenomén esztétikusan tartja meg első vidéki debütjét Aradon az Apolló színházban. Polaire kisasszony legjobb alakításában, az „Életöröm” Nanette táncosnőjebe mutatkozik be. Valóságos csodákat beszélnek a nagy művésznő eme alakításáról, amely mindenben hozzájárul a darab kiválóságához. Az Életöröm híres szerzője, Reinhard Bruck megnagyobbszerű dolgot írt ebben a darabjában. Szembeállította a buta társadalmi előítéleteket az igazi emberi érzésekkel. Burdet dúsgazdag bankigazgató egyetlen fia szülei ellenzése dacára festő lesz. Műtermet tart a nagy ambícióval készül a reá várakozó karrierre. Nanette táncosnővel megismerkedik a megkéri, hogy áljon neki modell az „Életöröm” című képehez. Nanette nem utasítja vissza a festő keresét, aminek az lesz a következménye, hogy a festő és a táncosnő halálosan beleszeretnek egymásba. Az előkelő társadalmi pozícióval bíró apa azonban erőszakkal elszakítja a fiút a leánytól s hogy fia előtt bebizonyítsa, hogy Nanette egy közönséges nő, maga próbálja meg a leány szerelmét pénzért megvásárolni. Nanette azonban kiutasítja őt. A fia súlyos betegségbe esik s látni kívánja Nanettet, akit az anyja, akinek gyöngébb szíve van, elő is keríti a táncosnőt s mint ápolónőt a beteg fiához vezeti. A fiú szépen javul s újra boldogság tükröződik vissza az arcáról, de itt megint lesújt a társadalmi előítéletek elővakult apa s Nanette, akinek kilétét megtudja, kiutasítja a házból. Nanette ki-megy szédül fejét az utcára s rohan celtalanul az emberek között, a fiatal festő pedig kínos vergődés között meghal. Az Életöröm kiállításban is vetélkedik a norvég szociális tárgyú slagerképekkel. A esztétikái premierre már is nagyszámu előjegyzés történt az Apolló pénztárában. 177

* Pillangó kisasszony. (Az *Urania* szenzációja.) A mozgófényképek rendezése messze fölülmúlja a színpad legokéletesebb scenirozását is. Azt, amit kinematográfia a természet legszebb pontjain játszat le, azt a színpadon csak primitív eszközökkel tudják valószínűvé tenni. Erdemes megnézni a különbséget az *Urania* színház mesteri kiállítású Pillangó kisasszonya és akár a budapesti Operába tatható Puccini opera között. Baciojos Butterfly játszik ebben a darabban, akinek szépsége igazán valószínűvé teszi Pinkerton hadnagy nagy, olt-hatatlan szerepét. Ez a kép a mesét is megváltoztatja annyiban, hogy Butterfly nem lesz öngyilkos, hanem ideitja után utazik, aki a távollét helytán melancóliába esik és csak a boldog viszontlátás tartja meg az életnek. A gyönyörű képet szintén ajánljuk a közönség legnagyobb érdeklődésére. A remek képet még csak esztétikák mutatja be az *Urania*. 178

* A pénz. Az *Urania* színház legújabb nagyszabású szenzációja egy modern tárgyú mimodráma. A pénz. A pénz egyik fejedelme tulzott spekulációjával válságba jut, és csak egy szörnyű családi dráma árán jut ismét rendezett viszonyok közé. Az izgalmas tárgyú darabot pénteken mutatja be az *Urania*. 179

Aladár rendező lesz.

Arad, január 3.

Aladárt, miután van frakkja, bálrendezőnek kérték fel. Aladár úgy van a bálrendezővel, mint én az adóssággal: fogalma sincs, hogy jutott hozzá. Azaz, hogy mégis, emlékszik rá egy kicsit. A dolog úgy történt, hogy nyugodtan kapucinerózt a kávéházba. Egyszerre elébe toppant egy ember. Mint utóbb a nyomozás során kiderült, ez az ember főbálrendező, bálrendező, rendező főbál vagy valami hasonló volt. Az különben mellékes, hogy mi volt a címe, a fontos csak az, hogy ráírt Aladarrá:

— Hallja, van magának frakkja?

Aladár felénkén felelt:

— Van, csak hogy már egy kicsit szűk. Még tavalyelőt csináltattam...

— Az nem baj, azért eljöhet rendezőnek! — kiáltotta a főbálrendező s rohant tovább. Aladár utána kiabált:

— Hova? Hova? H...o...o...v...a...a?

A bálrendező azonban már eltűnt. A kiállításra csak a fipinóer felelt:

— A bál másodikhoz krmásan. Majd aztán idejövök.

Aladár kétségbe és gondolkodóba esett. Hová hívták vajon őt meg rendezőnek? Lehet, hogy a postához, a telefonhoz. Ez nagyon valószínű, mert az utóbbi időben hevesen udvarolt az úde, friss, fiatal és szép telefonkisasszonyok egyikeinek. Lehet azonban az is, hogy Rákosra. Ott van valami rendezőszerű jelenség. Talán oda hívták rendező-pályaudvarnak vagy pályaudvarrendezőnek??

Aladár izgatott és ideges lett. A nagy kapkodásban tévedésből kifizette a csemeté, de ezen cselekményéből hiányzott a szándékosság tényálladéka.

Aladár izgatottan fészakelődött és a mellényét húzogatta. Egynegyed óra múlva Smutzka ur telepedett mellé, régi jó ismerőse.

— Hogy van?

Aladár hűvösen válaszolt.

— Jól!

Egy negyed órai szünet után újból Smutzka ur szólalt meg.

— Mert olyan szóltan?

Gondolkozom. Most elfogok költözni Aradról. Tudja, maga nekem régi jó barátom. Magának megmondhatom. Egy jó állást kaptam. Engem ismernek Pesten is, tudják, hogy durch und durch tüchtig ember vagyok. Én nem is gondoltam rá egy percig se, hogy innen elmenjek. Maga ismer engem Smutzka ur, maga tudja, hogy én nem vagyok olyan. Ha én úgy tettem volna, mint az a Kondor, hát már régen lehettem volna egy... Na de mit beszéljek én magának sokat? Én nem szalagáltam és mégis van egy állás. Nem is állás, pozíció. Azt hiszem a kegyelmes cím jár vele. Az előbb kaptam Budapestről egy sürgényt, hogy felajánlják nekem a vitarendezői állást. Tudja, ott az orsiágházban. Mit mondjak még? Tőlem még azt sem kívánják, hogy új fakkot csináltassak. A miniszterelnök privatum tudomra adta, hogy jó lesz a régi is. Azt is elárulom, hogy 25.000 korona fikszszel akceptáltak. De van még renumeráció is!

— Aztán dolgozott maga már ebbe a szakmában? Hisz magának nincs is gyakorlata.

— Nézze Smutzka, maga, egy rossz máju ember. Én magával barátkozom, mert maga dacára annak, hogy egy senki, derék és tisztességes ember. És maga így akarja elrontani az örömet? De, hogy ne legyen olyan boldog, hát megszögöm, hogy van gyakorlatom! Mit gondol, hányszor rendeztem én a váltóimat? Hányszor próbáltam már az adósságaimat rendezni. És rendezés az rendezés. Az egyik olyan, mint a másik. Az már teljesen mindegy, hogy vita, vagy váltó. Nekem az már könnyen megy!

Aladár, amikor egy nappal később megtudja, hogy bálrendezőnek hívták meg, ismét kétségbe és ágyba esik. Csak az vigasztalja, hogy a meghívás az nagy megtiszteltetés, mert rajta kívül még csak ötszázhetvenhárom rendezőt hívták meg. A bálon tapintatosan rendezni akar, de lepofozzák. Aladár konstatálja, hogy a bál az olyan izzadás, ahonnan az ember üres zsebbel megy haza. Aladár a bál óta folyton gondolkodik. Azon, hogy kinek fordulhatna bizalommal, akivel együtt bál költségeit utólagosan rendezhetné.

Tévedés

a főnyeremény körül.

(Fővárosi levél.)

Budapest, január 3.

Két vidéki atyafi érkezett tegnap a fővárosba. Balmazújfaluból jöttek, tarisznyájukban két napi eleséggel. Sugárzott az arcuk az örömtől. Hogyis ne, — négyszázezer koronát nyertek az osztálysorsjegyen. Boldogan újságotlák el szerencsejüket mindenkinek, majd csak megkeresitek, hol lehet ebben a fene nagy városban ezek a kvartélyt kapni. Az egyik, Budi Mihály uram, feltéve őrizte a nyakába akasztott kis zacskójában sorsjegyet. Még aludtan, a kis hotelszobában, is fel-felriadt, nem lopta-e el valami istentelen pesti csirkéfogó a kincset. Hajnalkor már talpon voltak. Hat óra se volt, amikor össöngettek K. B. Rákoczi-utó fiskális lakására. A fiskális meg az igazak almat a udta. A nagy össöngetésre felriadt. Azt hitte, a fővárosi elnök csöszgette le.

— Bocsánatot kérek, — mondta félálomban. — rogiom bafejezem a beszédemet.

Ujabb percekig tartó össöngetés. Erre már igazán felebredt az ügyvéd. Kideresítte az almot szeméből, hosszú hangleveket húzott magára és behoztatotta a jóképű magyarokat.

— Én Budi Mihály vagyok, Balmazújfaluból, e meg itt — bozta meg a társát, — a sógorom, a Farkas Gábor.

— Mit kívánnak??

— Avégsőbi jöttünk tekintetes uramhoz, hogy gyűjjon le veünk a bankba, félvegni a főnyereményt. Tiszta tudni, négyszázezer koronát nyertünk és fiskális nélkül nem merünk bemenni a bankba. Megfizetjük ám jó pénzrel a fáradságat.

— Mutassák kendtek azt a sorsjegyet.

Budi uram előhuzta a drágá és feltéve őrzött cedulát. A fiskális előkeresett egy sorsolási jegyzéket és látta, hogy tévedésnek kell lenni a dologban, mert a sorsjegyet a legkisebb, hétkoronás nyereménynyel húzták ki.

— Nem lehet az, — mendja Budi Mihály. — Ihol a banknak a levele. Világosan meg-vagyon írva, hogy négyszázezer koronát nyertünk.

Az ügyvéd kezébe vette a levelet, amely egy nyomtatott prospektus volt. A végén dbát betűkkel ez állott:

A legutóbbi húzásnál a mi általunk eladott sorsjegy — megnyerte a négyszázezer koronás főnyereményt.

— Hát csak világos az irás, — mondták a vidékiek.

Az ügyvéd boszankodott is, nevetett is. Nagynehezen meg tudta értetni a kliensekkel, hogy azt a kihuzott főnyereményt nem ők nyerték meg. Ráadásul ügyvédi értekezés címen bevassalt tőlük harminc koronát, amit nagybusan le is fizettek az atyafiak.

HIREK.

Khuen gróf miniszterelnököt megoperálták.

— A miniszterelnök egészséges. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 3.

Budapestről jelentik: *Khuen-Héderváry Károly* gróf miniszterelnök szürke hályogát ma délelőtt 10 órakor a miniszterelnök magánlakásán megoperálták. A műtét pompásan sikerült. Az operációt *Grósz Emil* udvari tanácsos egyetemi tanár és *Lumnitzer József* udvari tanácsos, a miniszterelnök háziorvosa végezték a szemklinikai segédorvosok közreműködésével. Az operáció alatt semmi komplikáció sem állt be és a miniszter hályogbaja egyszerű szürke hályognak bizonyult. A műtét alatt és előtt a miniszterelnök a legnagyobb nyugodtságot tanusította és közérzete a legjobbnak mondható.

Grósz Emil, egyetemi tanár, aki a miniszterelnököt megoperálta, egy fővárosi lap munkatársa előtt az operációról a következőképpen nyilatkozott:

— Ma délelőtt 10 órakor a miniszterelnökön szürkehályog operációt végeztünk. A műtétet a miniszterelnök magánlakásán végeztük teljes sikerrel.

— Az operáció tartama alatt elaltatták e a miniszterelnököt?

— Nem, hanem csak ugynevezett helyi érzéketlenítést alkalmaztunk, de mondhatom, hogy a miniszterelnök ur kitűnően viselte magát az operáció alatt. Hogy az operáció mennyi ideig tartott, azt nem tudom megmondani pontosan.

— Mennyi ideig fog tartani a gyógyulás?

Azt pontosan még nem tudom megmondani, remélem azonban, hogy a gyógyulás normális lefolyású lesz.

— A másik szem hályogának eltávolítására mikor kerül a sor?

— Azt még ma megmondani nem lehet, de valószínű, nemsokára sor kerül a másikra is.

Grósz Emil dr. a délután folyamán újból meglátogatta a miniszterelnököt, aki kitűnően érzi magát és kedélyesen töltötte az egész napot. A miniszterelnök az ebédet, amelyet a neje tálalt eléje az ágyban, jó étvágyal fogyasztotta el és utána rövid ideig aludt. *Grósz* doktor konstataulta, hogy a gyógyulás a legjobb lefolyással bízik, aminek egyik jele, hogy megengedte, hogy a miniszterelnök a holnapi nap folyamán ülő helyzetben maradjon az ágyban. A délelőtti folyamán *József főherceg* és *Augusztina hercegnő* telefonon érdeklődtek a miniszterelnök állapotáról és a sikerült operáció felett örömlüknek adták kifejezését. A nap folyamán a beteget meglátogatták a kabinet összes tagjai, de nem beszélhettek vele. A palotába százával érkeznek az üdvözlő táviratok és szerencsekívánatok, amelyek közt van *Stürgkh gróf* osztrák miniszterelnök távirata.

Khuen Héderváry Károly gróf állapotáról kezelő orvosai ma este a következő orvosi jelentést adták ki: „A miniszterelnök a délutánt nyugodtan töltötte, közérzete kifogástalan, fájdalmak nincsenek, gyógyulás zavartalan, hőmérséklet normális.”

A nemzeti munkapárt tagjai ma este számosan jelentek meg a párt helyiségében, örömmel vették tudomásul a sikerült operációt és egy kitett íven szerencsekívánataikat fejezték ki a miniszterelnöknek.

— **Uj bárók.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Tallián Béla* belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselőnek és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot és az örökös főrendiházi tagság jogát adományozta. Az új báró az ősrégi dunántúli Vizeki *Tallián-családból* származik; ő maga a Tisza mellékére származott, ahol neje révén a Baics bárói család birtokainak egy részét örökölte. *Tallián Béla* ifjú korában Torontálmegye főjegyzője, majd alispánja, 1886-ban pedig Somogy, majd Békés és Csongrád vármegyék főispánja lett. 1884-ben a képviselőházba kerülve, csakhamar a Ház alelnöke, majd a Tisza kabinetben földművelésügyi miniszter lett. Egyik öccse, *Dénes*, aki a külügyminisztériumban szolgál, már régebben megkapta a bárói méltóságot.

Budapestről jelentik: A király legközelebb id. *Dániel Gábort*, Udvarhelyvármegye volt főispánját, aki jelenleg 89 éves, bárói rangra fogja emelni. Id. *Dániel Gábor* atyja ifj. *Dániel Gábornak*, a nemzeti munkapárt alelnökének.

— Az Aradi Kézilöny naptárát holnap a következő utvonlakon kézbesítik:

Arad—Vár.

Arad—Mikolaka.

Arad—Gáj.

Arad—Séga.

Arad—Temesvár.

Lugos.

Arad—Ötvenes.

Arad—Talpas.

Arad—Kőrösbánya.

Arad—Dézna.

Arad—Menyháza.

Arad—Kovaszinc.

Arad—Fönlak.

— **Merénylet egy miniszter ellen.** Párisból jelentik: Az *Echo de Paris* értesülése szerint Luxemburgban múlt éjjel *Eyschen* miniszter lakása előtt fölrobbant egy pokolgép, amely a ház ajtóit és ablakait elpusztította. A merényletet részeg fiatal emberek követték el és a rendőrség már valamennyiüket letartóztatta.

— **Megverték az orosz trónörökösöt.** Az orosz trónörökösnek, a cárevicsnek zsarnoki hajlamáról érdekes részleteket közöl egy amerikai újság, amely megjegyzi, hogy az adatokat közvetlenül Pétervárról kapta táviratban. Ime:

A minden kozákok hetmanja — ez is egyik címe a cárevicsnek — a gyermekszobában is egészen kozákmódra oivakodik és abszolút uralkodó akar lenni. Nagyon szeret sakkozni, de bár nem sokat ért ehhez a játékhoz, mindig nyerni akar. Valamelyik öreg tábornoknak kiadja a parancsot:

— **Megparancsolom, hogy a trónörökösrel sakkozzék és ajánlom, hogy ne sokáig váraassa ő császári fenségét.**

Játszó társának állnia kell, ő ellenben kényelmesen ül. Négy nőtestvérével is zsarnokoskodik a trónörökös. De legidősebb testvérével, a tizenhat éves *Olga* nagyhercegnővel egyszer ugyancsak megjárta. Sakkozni akart vele a trónörökös és azt kívánta tőle, hogy a játék alatt álljon. A nagyhercegnő erre a különös kívánságra arcul ütötte a trónörökösöt, aki megfenyegette, hogy megbünteti, mert kezét emelt a jövőre cárra. Ennek a nagyhangú fenyegetőzésnek a trónörökösre nézve az a nem várt következménye lett, hogy a nagyhercegnő ostoba fickó-nak nevezte, azután fölkapta, a térdére fektette és bármennyire kapálózott is, egy papucsos alaposan helybenhagyta. Ez persze nagy forrongást keltett a gyermekszobában és a cárnak félórai munkájába került, míg elnápárgolt fiát lecsöndecsithette.

— **Ehunyt ír.** Mint *Boroszló*ból jelentik: *Dahn Félix*, kiváló német történetíró és költő ma délelőtt hetvenhét éves korában meghalt. *Dahn* igen nevezetes alakja volt a német történettudománynak és főképp a germánok ökörára vonatkozó kutatásainak van nagy történetírói értéke. Tudományos munkásságával, amely a jogi studiumokat is körébe vonta, párhuzamosan haladt regényírói működése. Legnevezetesebb munkája a gót birodalom bukásáról szóló nagy regénye, amely évtizedekig kedves olvasmánya volt a német közönségnek. Kisebb regényei közül az *Odin s Trost* címűt magyarra is lefordították.

— **Curienét megoperálják.** Párisból jelentik: *Curie*-né asszony veszedelmesen megbetegedett. A tudós asszony Nobel-díj átvétele után betegesen érkezett vissza Stokholmból és családjának és barátainak tanácsával nem törődve, azonnal hozzáfogott a munkához laboratóriumában. Állapota egyre rosszabbra fordult, amíg végre az orvosok vakbélgyuladást állapítottak meg és azt mondták, hogy azonnal műtétnek kell magát alávetnie. *Curienét* ma gyógyítóintézetbe vitték, ahol még ma délután megoperálják.

— **Lux kapitány szökése.** Berlinből táviratozzák, hogy a császár beható jelentést tett magának *Lux* francia kapitány szökéséről. A kapitány esetleges segítőiársai ellen megindították a vizsgálatot. A glatzi várparancsnok egyúttal elrendelte, hogy a kémkedés miatt börtönre ítélt *Frenc* angol tisztet jobban figyeljék meg.

— **Kegyelem a fetelepeknek.** Megirtuk, hogy a *Boros Béni* téri fakereskedők ama kérelmét, hogy május elsejéig függessze fel a tanács az ő kitélepítésüket elrendelő miniszteri leirat végrehajtását, szombaton tartott ülésében a tanács elutasította és a rendőrfőkapitányt bizta meg a miniszteri parancs végrehajtásával. Ma újabb beadvánnyal fordultak a városhoz és kérésüket megismételve, ugyancsak május elsejéig kérnek halasztást a törvényhatósági bizottság közgyűlésétől és azt hangsúlyozzák, hogy teljes anyagi romlásukat okozná, ha január hónapban távoznok kellene a városból. A tanács ma rendkívüli ülésben foglalkozott a kérelemmel és kimondotta, hogy a közgyűlés döntéséig nem gördit akadályt a fakereskedők fizetési forgalmának lebonyolítása elé, csak azt köti ki, hogy a fetelepekre újabb árut be ne vigyenek. A törvényhatóságnak fel kell írnia a miniszterhez és kérnie kell, hogy többször említett rendelkezés végrehajtásától tekintsen el, illetve, hogy annak végrehajtását májusig függessze fel és mint értesülünk a tanács javasolni is fogja, hogy a közgyűlés ezt tegye meg.

— **Gyilkosság a frankfurti postán.** Egy frankfurti távirat jelenti, hogy a frankfurti postán véres esemény játszódott le tegnap délelőtt. *Knobloch* postafőtiszt, tartalékos százados lelőtte *Hedrich* Frigyes kereskedőt, a *Piunov*-féle szállító cég képviselőjét. Kétszer lőtt rá a kereskedőre, a kit az egyik golyó a kezén, a másik a hátán sebesített meg. A kereskedő néhány órával később meghalt a kórházban, a hová beállították. A merénylőt, aki eltávozott a postáról, később elfogták. A revolveres támadás oka szóváltás volt, amely a szállító-cég butorának a posta raktárában való elhelyezése dolgában kerekedett a két ember közt.

— **Cégváltás.** Közöljük, hogy *Halmi és Strausz* cég, *Strausz Gyula* kilépése folytán megszűnt és hogy az irodát *Halmi József* új neve, mint törvényeskéleg bejegyzett cég alatt veseti tovább. Tisztelettel *Halmi József*, *Strausz Gyula*.

— **Eltűnt földbirtokos.** *Ujvidékről* táviratozák: *Hoffmann* Mihály hatvanhárom éves földbirtokos még december közepén azzal távozott el hazuról, hogy Tiszatálmánfalván lakó leányát megy meglátogatni. Leányához nem érkezett meg és azóta semmi életjelet nem adott magáról. Eltűnését bejelentették a csendőrségnek, nyomoztak utána, köröztek, de a földbirtokosról nincs semmi hír, eltűnt. Több ezer korona volt a földbirtokosnál eltűnésekor, azt hiszik valahol kirabolták és meggyilkolták.

— **Úrült a vonaton.** *Fehér* János borsipusztai, békésmegyei földbirtokos újév napján szülei látogatásáról hazafelé utazott az arad-budapesti vonaton. A kalauz egy külön fülkébe helyezte el az utast, a közelében Mezőtúron egy 35—40 éves ember szállt be. Az uriasan öltözött utas kedélyes beszédbe egyeledett *Fehér* Jánossal s a beszélgetés folyt egészen a nagylaposi állomásig. Itt az idegen izgatottan ugrott fel helyéről, kitekintett az ablakon és rémülten szólt a földbirtokoshoz:

— Nem látta azt a detekívet?

— Nem én, nem néztem ki a vonaton.

— Na, hát vegye tudomásul, hogy én anarkista vagyok s a nemzetközi rendőrség üldöz. De most már én is tudja és ön lesz az áruló. Vegye tudomásul, hogy én a legközelebbi állomáson leszállok s menekülök gyógszerrel s ön élve nem hagyja el a szakaszt, ha kiált, vagy ha előttem ki akar szállani, mert tudom, ön is detekív.

A földbirtokos megrémült mert észrevette, hogy veszedelmes őrütel utazik egy szakasban, azért megígérte, hogy mindent utasítása szerint cselekszik.

Nehezen, de mégis el telt az út Gyomáig. A vonat még meg sem állt, az ismeretlen leugrott a vonatról s a vasúti állomással ellenkező irányban a szántóföldekre futott.

A földbirtokos az állomáson több embert figyelmeztetett, hogy veszedelmes őrütel volt a menekülő. Erre többen utána eredtek és hosszú hajaza után sikerült elfogni a menekülőt, aki *Kitner* Rezső elmebeteg debreceni kereskedő volt, akit hozzátartozói a lipotmezei elmeegyházintézetbe akartak szállítani, de utközben hozzátartozóitól megszökött.

— **A széngáz halottai.** *Nagyváradról* jelentik: *Nagyváradon* néhány nap óta az ugynevezett színházi bodega helyiségeiben folyó átalakítási munkáknál a pincében egy helyiséget kártyaszobává is átalakítanak. Két munkás, névszerint *Bánya Sándor* és *Tábori János*, akiknek nem volt lakásuk, az éjjel ebben az átalakítás alatt levő szobában bevitt egy szárítókályhát, megtöltötte kokszszal és befűtötte. Az ajtót elrekeszték, nehogy a hideg bejőjön. Reggel, mikor a többi munkások folytatni akarták a munkát és rájuk nyitották az ajtót, mindkettőt halva találták. Megállapították, hogy széngázmérgezés áldozatai.

— **Bérbe-adandó magtárak.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak *Apátfalva* állomásán egy tiz-tizenöt vagon gabona befogadására alkalmas magtár azonnal, míg *Csanádpalota* állomásán egy ugyanolyan befogadású magtár 1912. május hó 1-től kezdődőleg bérbe adatik, akik annak bérbevételére pályáznak, szíveskedjenek ajánlataikat a vasut igazgatóságának címe alatt *Aradra* megküldeni.

— **Egy közgyám, aki nem tud írni, olvasni.** A belényesi járáshoz tartozó *Biharkaba* község előjárósága december 6-án közgyámat választott *Szelestyán Mihály* személyében. A választás ellen felebbezést adott be több *Biharkabai* polgár, mert — a felebbezés szerint — az új közgyám 14 napot ült a nagyváradai ügyészség fogházában, azonkívül magyarul sem írni, sem olvasni nem tud és ezért a fontos állást nem viselheti. A felebbezés felett a közgyűlésen fog dönteni a vármegye törvényhatósága.

— **Köszönetnyilvánítás.** Boldogult *Werner Adolf* ravatalára szent koszoru megváltása fejében *Holländer Ignác* 10 koronát adományozott az izr. népkönyvha javára. Ezen nemes adományért ez uton nyilvánítja köszönetét az Elnökség.

— **Öngyilkos tanító.** *Budapestről* jelentik: A *Miksa-utca* 9. számú házban, ahol rendőri felügyelet alatt álló nők laknak, ma reggel öngyilkosság történt. A 7 es számú földszinti lakásban, özv. *Pauczocz Rezsónénél* egy jól öltözött, magas, sovány, fekete hajszu fiatalember halántékon lötte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkosság hat órákor történt. Nagy ijedtség, futkosás keletkezett az „örömtanyán.” Jött egy rendőr, akinek hívására a menők is megjelentek. Hét órákor pedig *Peregriny Géza* dr. rendőrgyakornok és az ügyeletes rendőrorvos érkeztek a *Miksa-utcai* házhoz. Segíteni azonban már nem tudtak. A sötét, egyablakos udvari szobában átöltött fejjel feküdt az öngyilkos fiatalember. Jobb halántékán nyitott seb látongott. A hatósági emberek már csak a halált konstatálhatták. Kikutatták ruhája zsebeit s a talált írásokból megállapították, hogy az öngyilkos fiatalember *Recskó Béla*, *békéscsabai* születésű 23 éves tanító. Az erzsébethelyi állami népiskola segéd-tanítója. Tegnap jött fel a fővárosba, egész nap az utcán bolyongott. Este egyik körúti kávéházba tért be, ahol féltizenkettőig időzött. Ekkor elment a *Miksa-utca*ba, ahol a 9 es számú ház előtt utcai leányok álltak. Ezeknek egyike özv. *Panczol Rezsóné* született *Gavicz Zsuzsanna* megezőlította *Recskót*. Ez beszédbe elegyedett a nővel, majd pedig eltűntek a lakásban. Reggel hat órákor az asszony eltávozott a szobából. Ezt az időt használta fel a tanító az öngyilkosságra. Elővette revolverát, bal kezében tükröt tartott és a tükörben fekvő jobb halántékába lött. Zsebében hét kracárt és egy levelet találtak, melyben gyógyíthatatlan betegségét emlegeti öngyilkossága okául. *Recskó* holttestét a bonctani intézetbe vitték.

— **Eltűnt ékszerek.** *Lipkovits József*, a csabai „Nador” szálloda volt bérője *Békéscsabáról* a napokban *Aradra* költözött. A butorokat berakták a butorszállító kocsiába s amikor minden rendben volt, *Lipkovits József* né ijedten vette észre, hogy ékszerei eltűntek. Hiányzott aranyórája, értékes aranylánc, briliáns fülbevalója, karperecei, gyűrűi és brossai. Sirva panaszkodott férjének, hogy meglopták. *Lipkovits József* azonnal a rendőrségre ment s ott panaszt tett ismeretlen tettes ellen lopás miatt. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a tettes nem lehet más, mint *Lukoviczki* csabai napszámos. *Lukoviczki* kihallgatása alkalmával oly ellenmondásokba keveredett, hogy a rendőrfőbiztos megállapította azt, hogy az ékszerlopást csakis ő követhette el. De a terbeltel szemben okvetlen a bűnjelképrekerítése vált szükségessé, mert *Lukoviczki* kihallgatása alkalmával felvett jegyzőkönyvben büszke öntudattal maga kérte, hogy ha nem hisznek állításában, hát tartanak nála házkutatást. Hát a rendőrfőbiztos ezt meg is tette *Lukoviczki* János nagy bosszúságára, mert a házkutatásnak meg is lett az eredménye. *Lipkovits József* ékszereit meg is találták nála s most lopás miatt fogják ellene az eljárást megindítani.

— **Megszökött pénzhamisító cigányok.** *Temesvárról* jelentik: *Krpás* *Stefán* 55 éves nagyszentmiklósi cigány családotól s *Batrinyán* *György* kocsis ma a hajnali hatórás vonattal *Temesvárra* szöktek. A nagyszentmiklósi rendőrség *Krpás*kat hamis pénzek verésével és forgalomba hozatalával gyanúsítja. A *temesvári* rendőrség a legelősebb körű nyomozást indította meg, de mindeztidig nem akadt rájuk.

— **Rajtélyes haláleset.** *Vingáról* jelentik: *Ravojszic* *Lukin* verjasi jómódu parasztleányt gyanus körülmények között halva találták a minap. A községi orvos a halál okául szív-szélhűdést konstatált. Alig, hogy eltemették *Ravojszic* *Lukin*t, megindult az alapos kételkedések egész sora: vajon tényleg természetes halállal mult ki? A napokban végre *Eisler*

Mihály *vingai* járásbíró, *Szigeti* *Henrik* dr. királyi törvényességi és *Keller* *Vilmos* dr. községi orvos asszisztálásával ekszumálták *Ravojszic* tetemét s kiderült, hogy ortámadásnak esett áldozatul; egyetlen bokszerütést kapott a halántékára és ez nyomban megölte. A vizsgálat egyébként már ott tart, hogy a tettes kézrekerítése minden pillanatban várható.

— **A gyermekrabló felesége.** *Temesvárról* jelentik: A szabadkai gyermekrablás egyik tettese *Horny* *Lénára* *temesvári* gyárvárosi lakos volt, akinek az *Ilova-utca*ban volt egy kis szatócs-tüzlete. A bűnös hajlamu embert a bíróság másfél évi börtönre ítélte a gyermekrablásban való részvétel miatt. *Horny* *Szabadkán* tölti ki büntetését, míg időhaza szerencsétlen felesége a legnagyobb nélkülözések árán tudja csak megszerezni a napi betevő falatot. Az asszony ma a *temesvári* állami anyakönyvi hivatalban jelentkezett és sirva adta elő, hogy válni szándékozik bűnös urától. *Hornyné* elhagyja *Temesvárt* és vele együtt azt az embert, aki annyi keserűséget okozott neki.

— **Ölcső üzleti könyvek** *Ingusz* *J.* és *Fia* *Weitzer* *János-utca*ban egyesített könyv- és papírkereskedésében. Telefon 617. 6071

— **Izléses névjegyek** *Kerpel* *Izónál* készülnék. 7229

— **Saját érdekében ajánlom a t. vevőközönségnek,** hogy tekintse meg a szépen szortírozott és a legkényesebb izlésnek megfelelő *farsangi kiállítás*t, hol óriási választék van a legizlésesebb disztárgyak és használati cikkekben, melyek legolcsóbban beszerezhetők. Képeretekben legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elkészítve. *Fischer* *Mór* üveg, porcellán, lámpa és disztáru kereskedés, *Andrássy-tér* 20. Városi és megyei telefon 568. sz. 5928

— **Karácsonyról megmaradt nagymennyiségű rongált dobozu levélpapírokat minden elfogadható árban árusít** *Kerpel* *Izso* papírkereskedése. 4871

— **Egész könyvtárakat és hangjegyeket vesz** *Kerpel* *Izso* könyvkereskedése. 4871

TARKASÁGOK.

(*Jegyesek*.) Két fiatal teremtséről beszélgettek a minap az ismerősök. A fiatal teremtsések tudniük jegyesek. Hogy a jegyospár valami különösebben szeretné egymást, arról nincs szó. Sőt ellenkezőleg arról tárgyalnak folyton az ismerősök, hogy az ifju teremtsések állandóan veszekednek.

— Tudod-e — mondta az egyik pletykahordozó — hogy a napokban megint összevesztetek.

— Ne mond. Na és mi történt?

— Ma már kibékültek.

— Hát istennek. Már szinte aggódtam a sok veszekedés miatt. De most már nyugodt vagyok, hogy kibékültek.

A másik mosolyogva jegyezte meg:

— Nem sokáig maradnak békében.

— Hogyan? Honnat gondolod?

— Hát onnan, hogy egy hét múlva meg lesz az esküvő.

(*A szép nő*.) A társaságban — természetesen asszony társaságban — az egyik távollevő nőről beszéltek. Különböző vélemények röpködtek a levegőben.

— Nem szép, de fess.

— Nagyon szabályos idomai vannak.

— Pici szája van.

Egy csipős nyelvű hölgy ezután kimondta az ítéletet:

— Én mondom meg az igazat: olyan az asszony, mint egy görög istennő.

— Ugyan ne mond! Olyan szép volna?

— Nem olyan szép, hanem majdnem olyan árg.

(Egy kis tévedés.) A bankok hivatalnokai, a fess bankifjuk mostanában lázadni kezdenek, Sehogyse tetszik nekik az urimód — kevés fix-téssel. Memorandumoznak, deputációznak, szónokolnak, de eredménytelenül. Az arannyal kibélelt bankigazgatók nem akarják megjavítani a fizetést. Az egyik pénztárnél a minap nagy öröm volt a tisztviselők között — egy pillanatig. A hivatalnokok küldöttségét menesztettek a direktorhoz és a nagy drémszagra való tekintettel emelést kértek. Amikor szónokuk befejezte mondókáját, megszólalt a vezérigazgató, aki nem valami nagy szónok hírében áll. Sőt: határozottan akadozó, nyögő szónoknak mondják.

— Ursim — mondta — én értem önöket; én át tudom látni az önök nehéz helyzetét...

— Éljen, éljen — szögte a küldöttség.
— Én látom az önök nyomorát és én felemelem...

Itt megakadt a direktor.
— Éljen, brávo, sokáig éljen, — harsogta a deputáció a felemelem szó hallatára.

Amikor a szj elült, az akadozó vezérigazgató tovább folytatta beszédét.

... — én felemelem szememet az ég felé és ugy mondom öröknek: a mi bankunk nem bírja el az önök fizetésemelés iránti kérelmét.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— A nagyváradi bukott bank. *Nagyváradról* jelentik: A Nagyváradi Takarékpénztár és a Biharmegyei Takarékpénztár kiküldöttel átvizsgálták a Közgazdasági Bank könyveit és kijelentették, hogy nem vállalkozhatnak az intézet ügyeinek szanálására. Megállapították, hogy a bank részvényitőkéje teljesen elveszett, úgy, hogy a fennmaradó összeg aligha lesz elégséges a hitelezők követeléseinek fedezésére s így a bank aligha lesz megmenthető.

Budapesti Áru- és Értéktőzsde.

1922. január 3.

Készáru.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínaiat mérsékelt, vételkedő szyong, 5 ezer mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

Natáridő.

Dél	2 órai
sárlat	sárlat

Buza 1912. áprilisi	11.69 - 11.70	11.69 - 11.70
Rozs 1912. áprilisi	10.72 - 10.73	10.73 - 10.74
Tengeri 1912. májusi	8.45 - 8.46	8.45 - 8.46
Zab 1912. áprilisi	9.65 - 9.66	9.65 - 9.66

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Január 3. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	110.80
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	90.50
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ o	78.75
Magy. földt. h. kötvény 4 ^o / _o	91.—
Horvát-szlavon földt. h. kötvény	92.50
Magyar nyerekménysorsjegy kölesőn	210.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölesőn	147.—
Osztrák járdék papírban	91.50

Osztrák járdék esüstbe	94.50
Osztrák járdék aranyban	115.—
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	91.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	20.20
Magyar hitelbank-részvény	855.—
Osztrák hitelintézet részvény	858.25
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	731.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.09
Német birodalmi márká	117.57 1/2
London vista	240.65
Páris vista	95.47 1/2
20 márkás arany	28.52

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. január 3.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	10.70 - 10.80
77	10.75 - 10.80
78	10.80 - 10.90
79	10.90 - 11.00

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	10.60 - 10.65
Rozs	9.25 - 9.30
Arpa	8.50 - 8.60
Zab	8.60 - 8.70
Tengeri	7.60 - 7.70

Felolós szerkesztő:

Boigár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtökön, 1912. január hó 4-én

B) bérlet. B) bérlet.

A szerelem gyermeke.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Henry Bataille; Fordította: Abrányi Emil. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Rantz	Keszler Ede.	Loredan	Győző A.
Nelli Rantz	Harmath J.	Gaby	Nográdi M.
Liane Orland	Novák Irén.	Myrtille	H. Fekete A.
Maurice, a fia	Dr. Beregi S.	Maloute	Rozsnyói J.
Aline	Vendrey V.	Dédé	Csáky Ferenc
Raymond	Várnai Jenő.	Natalie	Lászi Etel.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma csütörtökön, 1912. január 4-én!

Csak három napig!

1. Polaire kisasszony első vendégszereplése. — 2. Egy kedves asszony! Vigjáték.
3. Életöröm. Szenszációs társadalmi dráma 2 felvonásban. Nanette táncosnő Polaire kisasszony. Sláger kép.
4. Nanke szerelmes egy énekesnőbe. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 4 órától folytatódólagosan 11-ig tartanak.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. 1-és 2-ig 30 fillér, II-ik hely 80 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

Ruhátár. — Buffet.

URANIA

szépségkép színház.

(Bárd Simony-éon I. színház, Szabadság-tér mellett.)

Ma csütörtökön, 1912. január 4.

1. Hipnotizálás alatt. Dráma. — 2. A tolvás. Humoros. — 3. Vissza kötelességhez. Dráma. — 4. Lemke és Mexi házassodnak. Kacagtató. — 5. Cipőgyártás. Természet után. — 6. A kis gyufa-árus leány karászonya. — 7. A cowboy boszúja. — 8. Pillangó kisasszony. Balasoo világhírű drámája után. 1000 méter.

Előadások a. n. 1/8 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

Az előadások tartama 7 óra.

NYILTTÉR.*

Mindennemü

sóshalak

valamint friss

dunai halak

legolcsóbban csak nagyban kaphatók

Holdengraber Jeremiás-nál

Brassóban.

Csak azoknak a cigarettázóknak
a kik egészségükre való tekintetből nem sajnálják naponta 1-2 fillérrel többet kiadni

Clubspecialite

20 lap. 20 fillér

10. 12. 13.

Védjegy: Doboz (100) 1000-10

Orvosok tanácsára a lapok nyomtatandóak minden lapocskában benne van a védjegy és a dohány alatti szöveg.

MÓDFERŐ vényomással

Kapható: Huszerl M. dohánykülönlegességi áru-dájában. 5308

Legujabb divatu estélyi és alkalmi **cipők**

Valódi amerikai utcai, vadász, sár és

hó cipők.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban: 1916

K 16.50 és K 20.50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné
felkeresni vételkény-
:: szer nélküli ::

Vogel László

Órárás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogéldulát,
tört aranyat vagy más
tárgyakra becserélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Telefon
szám 23.

Telefon
szám 23.

Ujj János

cement-ipartelepe, Kisjenő-Erdő-
hegy és Nagyzerinden (Arad m.)

Készít betoncsöveket, kövező lapo-
kat, műmárvány terazzó és mo-
zaik lapokat, oszlopokat, lépcsőket,
pallókat, cserepet, téglát, vasbeté-
tes kutgyűrűket, kályha-alátéteket
tetszés szerinti hosszúságú itató
vályukat stb.

Ezen ipartelep költségvetéseket
és terveket, vasbetétes beton-
hidakra és járdák betonozására
is készít. 5841

Használt

ólom

megvételre keresztek

Építet-, üveg- és portafüvegezési vállalat!

Értesítés.

A n. é. közönség szives tuda-
mására adom, hogy Aradon, József
főherceg-ut 9. szám alatt, az evang.
templommal szemben

üveg-, tükör-, porcellán
és speciális képeretkezési

üzletet nyitottam.
Főtörökvésem mindenkor az
leendő, hogy úgy oltó áram, mint
figyelmes kiszolgálás által nagy-
becsű vevőim meglegedését kíer-
demeljem.

Minden néven nevezendő javítási és
képeretkezési munkálatok azonnal
elvégeztetnek. 5886

Szives pártfogást kér:

Urbán Endre.

Miért

**Ne fogadjunk el
Má-á-ást!!!**

csak óriás

FEDÁK

Cipőcrém-et ???

Mert

szép fényt ad

Mert

Elegáns tőle a lábbeli

4891

Mert

puhán

tartja

Mert

nem rongálja

Mert

Vizhatlanná teszi

a bőrt

Mert a

legkényesebb izlést

kielégíti és

Mert egy

ÓRIÁS FEDÁK

cipőcrém, mely 4-szer annyit
tartalmaz,

mint egy **30 fillér**-ért

ebben a drága vi-
lágban az egyedüli **olesóság.**

Végeladás

ból

megmaradt

Gyermekjáté-
kok, konyha-
berendezési
és egyéb al-
kalmi aján-
dék-tárgyak.

Minden elfogad-
ható árban
kaphatók.

5791

KOHN

JÓZSEF

ARAD,

Batthyány-utca 32. sz.

Telefon szám 333.

Fürdőszobaberendezés,
bádogos munkák és viz-
vezeték javítások azon-
nal eszközöltetnek.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszeri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 16h-ut 28.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg előf — avagy levélbéllyekben. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerinti számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetőt a kiadóhivatal kivánatra díjazásul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt kérdőnek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert írottuk semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem vessz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Nőül 6hajt

egy 26 éves izraelita fiatalember, évi jövedelme 3000 korona, csak komoly és lehetőleg fényképes ajánlatokat a legnagyobb diszkréciónal kérek „Tél” jellegére Arad főposta postrestante. 24

Szép fogakat

ápolni kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentoin fogcímje. I-5251

LEVELEZÉS.

Gummi cikkek

legfinomabb minőségben Vojtek és Weisznál. I-5251

Melyik

csinos fekete szemű kis leány hajlandó ismeretséget kötni egy csinos fiatal emberrel, az irjon „Nem bánom” jellegére főposta, postrestante Arad. 24

ALKALMAZÁST KERES.

500 korona

óvadékkal irodaszolgái vagy raktárnoki állást keres egy 25 éves fiatalember. Cim a kiadóhivatalban. 14

Fűszerkereskedő segéd

azonnali belépésre állást keres. Szives megkeresést kér: Laza József, Barna Lajos urnál Pankota. 27

Tisztaságos

középkori özvegy asszony gazdasági állást keres, jó bizonyítványokkal rendelkezik. Takó János urnánál Wesselényi-utca 34. 31

A legalkalmasabb

alkalmi ajándékok megérkeztek: 6021

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Valódi tajték és borostyán különlegességek a legnagyobb választékban kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölhetnek. Alapítatott: 1869.

ALKALMAZÁST NYER.

Derék készítő nőket

és kabát varrónőket keresek azonnali belépésre. Németh Jánosné, női divatterme, Deák Ferenc-utca 80. Ugyanott tanuló leányok is felvétetnek. 7266

Díjnok

2 korona 20 fillér napidíjjal azonnal felvétetik az aradi dohány-beváltó hivatalnál. 30

Ügynök

fix és jutalékra felvétetik. Értekezhetni Gyorsfutár vállalat d. u. 2-4-ig. 16

Egy 16 érhőletű fű

fizetéssel tanulónak felvétetik Lonszcy Lajos órák és ékszerésznél Vörösmarthy-utca 1. sz. 7066

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetésnek „Kiadó lakás” rovatában és minden alkalmatlanság nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

2 szobás lakás

áthelyezés miatt március 1-re kiadó szerényebb igényű családnak. Perényi-utca 4. 26

Lépcsőházból bejárattal,

tiszta utcai szoba azonnal kiadó. Ugyanott világos estélyi köpeny és structoll, gyász miatt, eladó. Felvilágosít a kiadóhivatal. 29

Két utcai

souterain helyiség üzlet vagy raktárnak és egy két szobás udvari lakás mellékhelyiségekkel kiadó február 1-től, Wesselényi-utca 1. Értekezhetni Grallert J. és Fia ékszerüzletében, vagy a házmeztérnél. 28

Lakás fertőtlenítést

legolcsóbban, legjobban végezheti Vojtek és Weisz fertőtlenítő szerivel. I-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

HA venni, vagy eladni akar, a legcélszerűbb, ha az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek „Vétel és eladás” rovatát használja

A borvédő

megvédi csapon álló megkezdett borát ecetesedés, virágzás és mindennemű borbetegségek ellen. Vojtek és Weisz. I-5251

Üzleti könyvek

és irodaszerek legjutányosabban Pichler Sándornál Szabadság-tér 1. sz. kaphatók. 2551

Farsangi vásár.

Tulhalmozott raktár végett férfi, női és gyermekcipők leszállított árban. Férfi cipők 6 koronától, női cipők 5 koronától és gyermekcipők 1 koronától feljebb. Klein József cipőkereskedő, Petőfi-utca. Telefon 826. 3725

Minden ragyog.

ha Raport fémtisztítót használ, Vojtek és Weisz-tól. I-5251

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedése csak a Weitzer János utcában létezik. A két üzlet egyesített raktárát igen olcsón árusítja. — Farsangra a legelőnyösebb bevásárlási forrás. Aradváros, megyei és interurbán telefon 517. 555

Kopott parket

tükörlényes lesz, ha azt Vojtek és Weisz parket-pastájával dörzsöli fel. I-5251

Menyasszonyi kechengyék

óriási választékban és legolcsóbban beszerezhetők. Tombolatárgyak mélyen leszállított árban kaphatók Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru üzletében Aradon Andrassy-tér 20. 4801

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

KÖLÖNFÉLE.

Gyomor- és idegbetegek

Sensatioan meglepő eredményt érhetnek el a világhírű Winter-féle Nalther tablettákkal. Biztos eredmény az állandó jó eredmény biztosítására. Számítalan elismerőlevél. 1 doboz 250 drb., mely egy évre elegendő. Napi adag 2 tableta. Ára 5 korona. Egyedüli elárusító Arad és Aradmegye részére Kormon Gyula Akác-utca 10. Vidékre utánvét mellett. 5689

Ha pecsétos a ruhája

csak a „Purinált” használja. Vojtek és Weisz-tól I-5251

INGATLAN.

Aranykéz-utca

11. számú ház szabadkézből eladó. Bővebbet ugyanot a háztulajdonosnál. 7126

A papírgyár

szomszédságában, közel a Maros-hoz, 3100 □-öles szőlővel beültetett belsőség eladó. Mely fakereskedés, gyártelep létesítésére, vagy lakóházak építésére felette alkalmas. Bővebbet Virág-utca 12. sz. Ügynökök díjaztatnak. 25

Kitűnően jövedelmező

kisebb sarok bérház bármilyen üzletnek alkalmas, a Szabadság-tér mellett, 15.000 forintért eladó. Cim a kiadóban. 32

Gartner Samu

kerékpár- és varrógép raktára Weitzer János-utca 2. szám. Telefon 751.

Új kerékpárok a legjutányosabb árakon. — Raktáron tartok 50 darab használt kerékpárt 50 koronától feljebb. — Telefon 751.

Kerékpár és varrógép szakaszor javító-műhely.

Jó egészségének

fenntartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epehajtót,

mely a legkötőbb fájdalom nélküli gyomortisztító hájászser. Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K 480. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszertárban 4675 ARAD, BOROS BENI-TÉR.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban 1045

Diamant-nál

Atzél Péter-utca 2. (H. utca)